

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ім. Ю.М. ПОТЕБНІ

Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА
ЗАСАДАХ КОЕФІЦІЄНТНОГО АНАЛІЗУ

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0720-удмф-з
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
(код і назва спеціальності)

страхування»

Хміль Є.І.

освітньої програми управління державними та
місцевими фінансами

спеціалізації _____

(код і назва спеціалізації)

(ініціали та прізвище)

Керівник професор кафедри інформаційної економіки,
підприємництва та фінансів, д.е.н., проф.

Метеленко Н.Г.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент доцент кафедри інформаційної економіки,
підприємництва та фінансів, к.е.н, доц.

Афонов Р.П.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ім. Ю.М. ПОТЕБНІ

Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код та назва)

Освітня програма Управління державними та місцевими фінансами
(код та назва)

Спеціалізація _____
(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри д.е.н., проф.
Глуцевський В.В.

«_____» _____ 2021 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Хміль Євгенію Івановичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Управління прибутковістю підприємства на засадах коефіцієнтного аналізу

керівник роботи Метеленко Н.Г., проф., д.е.н.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «30» червня 2021 року № 975-с

2. Строк подання студентом роботи Дата згідно графіку захисту

3. Вихідні дані до роботи Публічна фінансова звітність підприємства, що розглядається в роботі. Літературні джерела. Фахові періодичні видання

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

Теоретична частина. Теоретичні та методичні аспекти управління прибутковістю на засадах коефіцієнтного аналізу

Аналітична частина. Дослідження прибутковості промислового підприємства ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» на основі коефіцієнтного аналізу

Проектна частина. Удосконалення управління прибутковістю ПАТ МК «Запоріжсталь» за технологією фінансового аналізу

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Рис. 1.1. Модифікована схема факторного аналізу фірми "DuPont". Рис. 2.1.

Структура реалізації продукції ПАТ ЗМК «ЗСС» у 2018 р. Рис. 2.2. Ринкова

структура реалізації продукції ПАТ ЗМК «Запоріжсталь». Рис. 2.3. Динаміка

коефіцієнтів платоспроможності (ліквідності). Рис. 2.4. Динаміка нерозподіленого

(чистого) прибутку ПАТ «ЗМК «ЗСС». Рис. 2.5. Динаміка показника

продуктивності праці ПАТ «ЗМК «ЗСС». Рис. 2.6. Динаміка показника фондівддачі ПАТ «ЗМК «ЗСС». Рис. 2.7. Динаміка тривалості обороту ДЗ ПАТ «ЗМК «ЗСС». Рис. 2.8. Динаміка періоду обороту кредиторської заборгованості ПАТ «ЗМК «ЗСС». Рис. 2.10. Динаміка коефіцієнта стійкості економічного росту ПАТ «ЗМК «ЗСС». Рис. 3.1. Фактори, що впливають на ділову активність підприємства в контексті прибутковості ПАТ «ЗМК «ЗСС». Рис. 3.2. Концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «ЗСС». Рис.3.3. Етапи нуль-базис-бюджетування

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	<i>Метеленко Н.Г., професор кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, д.е.н.</i>	17.09	19.10
2	<i>Метеленко Н.Г., професор кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, д.е.н.</i>	19.10	29.10
3	<i>Метеленко Н.Г., професор кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, д.е.н.</i>	29.10	16.11

7. Дата видачі завдання 10.09.2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	<i>Дослідження теоретичних основ та методичних засад управління прибутковістю на засадах коефіцієнтного аналізу</i>	25.10.2021	
2	<i>Огляд літературних джерел з управління прибутковістю підприємства</i>	29.10.2021	
3	<i>Збір даних та дослідження звітної документації ПАТ ЗМК «Запоріжсталь»</i>	5.11.2021	
4	<i>Аналіз прибутковості ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» на основі коефіцієнтного аналізу</i>	19.11.2021	
5	<i>Розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення управління прибутковістю ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» за технологією фінансового аналізу</i>	30.11.2021	

Студент _____
(підпис)

Хміль Є.І.
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту) _____
(підпис)

Метеленко Н.Г.
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____
(підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Хміль Є.І. Управління прибутковістю підприємства на засадах коефіцієнтного аналізу.

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, науковий керівник Н.Г. Метеленко. Інженерний навчально-науковий інститут ЗНУ. Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, 2021.

Обґрунтовано теоретичні та методичні підходи до управління прибутковістю підприємства на засадах коефіцієнтного аналізу. Здійснено аналітичне дослідження системи фінансових коефіцієнтів прибутковості підприємства. Розроблено рекомендації щодо удосконалення управління прибутковістю підприємства за технологією фінансового аналізу.

Ключові слова: ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ, ПРИБУТКОВІСТЬ, КОЕФІЦІЄНТНИЙ АНАЛІЗ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ.

ABSTRACT

Khmil EI Profitability management of the enterprise on the basis of coefficient analysis.

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 072 – Finance, Banking and Insurance, supervisor N.G. Metelenko. Engineering Educational and Scientific Institute of ZNU. Department of Information Economics, Entrepreneurship and Finance, 2021.

Theoretical and methodical approaches to the management of enterprise profitability on the basis of coefficient analysis are substantiated. An analytical study of the system of financial coefficients of profitability of the enterprise. Recommendations for improving the management of enterprise profitability by financial analysis technology have been developed.

Key words: BUSINESS ACTIVITY, PROFITABILITY, COEFFICIENT ANALYSIS, PROFITABILITY.

АННОТАЦИЯ

Хмель Е.И. Управление прибыльностью предприятия на основе коэффициентного анализа.

Квалификационная работа на соискание степени высшего образования магистра по специальности 072 – Финансы, банковское дело и страхование, научный руководитель Н.Г. Метеленко. Инженерный учебно-научный институт ЗНУ. Кафедра информационной экономики, предпринимательства и финансов, 2021.

Обоснованы теоретические и методические подходы к управлению прибыльностью предприятия на основе коэффициентного анализа. Выполнено аналитическое исследование системы финансовых коэффициентов прибыльности предприятия. Разработаны рекомендации по совершенствованию управления прибыльностью предприятия по технологии финансового анализа.

Ключові слова: ДЕЛОВАЯ АКТИВНОСТЬ, ПРИБЫЛЬНОСТЬ, КОЭФФИЦИЕНТНЫЙ АНАЛИЗ, РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ КОЕФІЦІЄНТНОГО АНАЛІЗУ	11
1.1. Фінансовий аналіз як стратегічний інструментарій у дослідженні фінансово-господарської діяльності підприємства	11
1.2. Методичні основи фінансового аналізу та особливості коефіцієнтного аналізу	16
1.3. Теоретичні аспекти управління прибутковістю підприємства	29
Висновки до розділу 1	35
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ЗМК «ЗАПОРІЖСТАЛЬ» НА ОСНОВІ КОЕФІЦІЄНТНОГО АНАЛІЗУ	37
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «ЗМК «ЗСС»	37
2.2. Коефіцієнтний аналіз ефективності формування активів та капіталу ПАТ «ЗМК «ЗСС»	41
2.3. Коефіцієнтний аналіз ефективності використання ресурсів та формування прибутку на ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь»	51
Висновки до розділу 2	59
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ «ЗМК «ЗАПОРІЖСТАЛЬ» ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ	61
3.1. Концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» в контексті ділової активності	61
3.2. Прогнозування прибутковості власного капіталу ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» за технологією багатофакторного коефіцієнтного аналізу	67
Висновки до розділу 3	78
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85
ДОДАТКИ	91

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства дає кількісну та якісну характеристику змін, що відбулися відносно заданої програми розвитку підприємства (його стратегії). З його допомогою вибираються варіанти управлінських рішень, які спрямовані на запобігання причин негативних відхилень і створення сприятливих умов для розвитку прогресивних явищ; розкриваються невикористані можливості, реалізація яких дозволяє або прискорити розвиток підприємства в цілому, або перевести його на більш ефективний (прибутковий) режим функціонування.

Питанням розвитку теоретичних положень та методики фінансового аналізу (зокрема коефіцієнтного аналізу) значну увагу приділяють такі вітчизняні учені, як Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н. М., Невмержицька М.Ю., Ф.Ф. Бутинець, А.М. Поддєрьогін, Кірейцев Г.Г., Виговська Н.Г., Петрук О.М., Коваленко Л.О., Ремньова Л.М., Кононенко О. та ін. Вони детально розкривають зміст та інструментарій фінансового аналізу, адаптують його до діючої фінансової звітності, що є особливо актуальним в умовах змін структури, складу та порядку складання фінансової звітності різними суб'єктами господарювання. Вагомий внесок у розробку методичних засад фінансового аналізу за вітчизняним досвідом внесли вчені-економісти О.І. Барановський, А.І. Даниленко, І.В. Зятковський, В.М. Івахненко, Л.А. Лахтіонова, О.Г. Мендрул, В.О. Мец, О.В. Павловська, В.М. Суторміна, О.О. Терещенко, М.Г. Чумаченко, А.В. Чупіс та ін.

Фінансовий аналіз сприяє вирішенню питання поточного руху фінансових ресурсів, їх формування й використання, поточного та довгострокового планування діяльності. Він є засобом поєднання фінансового та загального менеджменту в частині аналізу, а також фінансового забезпечення стратегії підприємства. Отже, фінансовий аналіз має важливе значення в економічній діяльності підприємства, оскільки дає

змогу: вишукувати резерви поліпшення фінансового стану підприємства; об'єктивно оцінювати раціональність використання усіх видів фінансових ресурсів; своєчасно вживати заходів, спрямованих на підвищення платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства; забезпечувати оптимальний виробничий та соціальний розвиток колективу за рахунок використання виявлених у результаті аналізу резервів; забезпечити розробку плану фінансового оздоровлення підприємства. Тобто, фінансовий аналіз дає змогу приймати виважені управлінські рішення для управління підприємством в цілому.

Тому тема магістерського дослідження щодо управління прибутковістю діяльності підприємства з використанням інструментарію коефіцієнтного аналізу є актуальною та своєчасною.

Мета магістерської роботи – розвиток теоретичних підходів та розробка практичних рекомендацій з удосконалення управління прибутковістю підприємства за технологією фінансового аналізу.

Для досягнення зазначеної мети в магістерській роботі вирішено наступні завдання:

- досліджено теоретичні аспекти та методичні основи управління прибутковістю підприємства;
- досліджено методичні підходи до здійснення коефіцієнтного аналізу;
- виконано дослідження коефіцієнтів прибутковості (ефективності) підприємства ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь»;
- обґрунтовано теоретичні підходи до управління ефективністю на ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь»;
- удосконалено підхід до багатофакторного оцінювання прибутковості ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь».

Об'єкт дослідження магістерської роботи – процеси управління прибутковістю металургійного підприємства за технологією фінансового аналізу.

Предметом дослідження є теоретичні положення, методичні підходи та практичні рекомендації з удосконалення управління прибутковістю металургійного підприємства за технологією фінансового аналізу.

Методи дослідження. У магістерській роботі використано комплекс методів дослідження: аналізу і синтезу, діалектичний, спостереження, порівняння, статистично-економічний, графічний і табличний, регресійного аналізу, інтегрального оцінювання, аналізу і синтез.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці провідних учених, законодавчі й нормативно-правові акти України; статистичні матеріали Державної служби статистики України; інформаційно-аналітичні матеріали експертів і фахівців різних галузей господарства країни; інтернет-ресурси; відкриті дані і звітність ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь».

Наукова новизна одержаних результатів магістерського дослідження полягає у наступному:

- *удосконалено та розвинуто теоретичний підхід до управління прибутковістю ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь», який ґрунтується встановлених принципах управління діловою активністю; реалізується з урахуванням впливу внутрішніх та зовнішніх чинників та враховує галузеві особливості функціонування металургійного підприємства;*
- *удосконалено науково-практичний підхід до вимірювання впливу чинників на найважливіший показник діяльності підприємства – рентабельність власного капіталу, який ґрунтується на багатофакторному коефіцієнтному аналізі за моделлю Корпорації «Дюпон».*

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати магістерського дослідження пройшли апробацію на Міжнародній науково-практичній конференції «Формування сучасних концепцій менеджменту організацій та адміністрування в умовах цифровізації» 23 – 24 вересня 2021 року (*тема тез «Системи фінансових коефіцієнтів та їх*

використання в управлінні фінансовим станом промислового підприємства»).

Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи 116 сторінок. Робота містить 15 рисунків, 9 таблиць, 12 додатків. Список використаних джерел включає 59 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ КОЕФІЦІЄНТНОГО АНАЛІЗУ

1.1. Фінансовий аналіз як стратегічний інструментарій у дослідженні фінансово-господарської діяльності підприємства

Основними методами аналізу фінансово-господарської діяльності, які широко застосовуються в практиці діяльності підприємств, є методи ланцюгових підстановок, арифметичних різниць, балансовий, відсоткових чисел, диференціальний, логарифмічний, інтегральний, простих та складних відсотків, дисконтування тощо. Якість аналізу залежить від застосованої методики, достовірності даних фінансової звітності, а також від компетенції керівника, який приймає управлінські рішення. Результати аналізу групуються у відповідні аналітичні таблиці, складаються графіки, діаграми, які дозволяють побачити наочно зміну показників у часі. І, звичайно, особливу цінність становить той аналіз, до якого додані пояснення щодо змісту тих чи інших показників. Взагалі, аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства дає кількісну та якісну характеристику змін, що відбулися відносно заданої програми розвитку підприємства (його стратегії). З його допомогою вибираються варіанти управлінських рішень, які спрямовані на запобігання причин негативних відхилень і створення сприятливих умов для розвитку прогресивних явищ; розкриваються невикористані можливості, реалізація яких дозволяє або прискорити розвиток підприємства в цілому, або перевести його на більш ефективний режим функціонування.

Підприємство в широкому розумінні – це важлива, складна, відкрита, унікальна і необхідна феноменологічна система, яка базується на виробничо-технічній, організаційній та економічній побудові і спрямована, з одного

боку, на задоволення потреб громадян та розвиток національного господарства, а з другого, – на підвищення ефективності його функціонування, тобто максимізацію прибутку при мінімумі затрат [1, с. 6 – 7]. За класичним розумінням більшості вітчизняних науковців, таких як О. Амоша, І. Булеєв, А. Поддєрьогін, Б. Андрушків, П. Харів, С. Бухало, С. Покропивний, Г. Семенов, О. Іванілов, В. Осипов та ін., підприємство є основною первинною ланкою виробництва; воно, виробляючи продукцію, надає робочі місця, виплачує заробітну плату, шляхом виплати податків бере участь у здійсненні соціальних програм. У загальному розумінні, підприємство – це юридично відособлена, самостійна підприємницька одиниця [4, с. 9]. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки може досягти успіху за умови використання ресурсів, чіткої взаємодії виробничих факторів для досягнення потрібного обсягу реалізації продукції при інших заданих показниках [5, с. 15], тобто ефективне використання всіх ресурсів підприємства надає йому змогу отримувати прибуток як основне власне джерело задоволення всіх інвестиційних потреб, а значить здійснювати ефективну (прибуткову) діяльність.

Згідно з положеннями ст. 62 чинного Господарського кодексу України [6] підприємство – це самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-технічної, торгівельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами.

Підприємства – юридичні особи, відповідно до ст. 80 Цивільного кодексу України [7]; юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку, юридична особа наділяється цивільною правоздатністю, може бути позивачем та відповідачем у суді. Саме цивільне і господарське право формує межі у виборі тих видів, способів, методів і цілей підприємства, які зумовлені діючим

законодавством; надає підприємствам підстави самостійності, на власний ризик здійснювати свою діяльність, яка спрямована на одержання прибутку шляхом створення і реалізації продукції або послуг [8, с. 16].

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9] також передбачена класифікація підприємств за розмірами, яка має на меті визначення майнових обсягів підприємства, обсягів його доходів від усіх видів діяльності, а також кількості найманих працівників, які, з одного боку забезпечують отримання запланованого обсягу доходів, а з іншого боку – формують витратну частину, в т.ч. у вигляді податкових відрахувань.

Саме фінансова звітність підприємства є первинним джерелом інформації для здійснення фінансового аналізу. Питанням фінансового аналізу (аналізу фінансового стану підприємства) приділяли значну увагу такі вчені, як Л.М. Бурмистрова, Б. Коллас, Л.М. Павлова, К. Татеїсі, Х.Й. Фольмут, А.Д. Шеремет [10 – 14]. Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату. Звіт про фінансові результати – це звіт про доходи, витрати і результати діяльності підприємства. Він є складовою частиною квартальної та річної фінансової звітності підприємств. Метою складання цього звіту є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період. У звіті про рух грошових коштів відображається рух грошових коштів від трьох видів діяльності: операційної, інвестиційної та фінансової. Звіт про власний капітал доповнює інформацію про фінансовий стан підприємства та зміни між датами балансу, яка надана в інших звітах: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів. Метою складання звіту про власний капітал є надання користувачам узагальненої інформації про всі доходи і витрати, що впливають на власний капітал підприємства протягом звітного періоду, а також про інші зміни власного капіталу, що дає можливість оцінити зміни в фінансовому стані і

причини таких змін. Ця інформація є корисною як для власників підприємства, так і для інших користувачів фінансових звітів. Примітки до фінансових звітів це сукупність показників і пояснень, що забезпечує деталізацію і обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними положеннями (стандартами). Всі ці фінансові звіти складаються відповідно до [9].

Питанням розвитку теоретичних положень та методики фінансового аналізу значну увагу приділяють такі вітчизняні учені, як Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н. М., Невмержицька М.Ю., Ф.Ф. Бутинець, А.М. Поддєрьогін, Кірейцев Г.Г., Виговська Н.Г., Петрук О.М., Коваленко Л.О., Ремньова Л.М., Кононенко О. та ін. [15 – 21]. Вони детально розкривають зміст та інструментарій фінансового аналізу, адаптують його до діючої фінансової звітності, що є особливо актуальним в умовах змін структури, складу та порядку складання фінансової звітності різними суб'єктами господарювання.

Фінансовий аналіз є основою для управління фінансами підприємства. В узагальненому вигляді він включає в себе три головні елементи: оцінка фінансових потреб підприємства; розподіл потоків грошових коштів залежно від конкретних планів підприємства, визначення додаткових обсягів залучення фінансових ресурсів та каналів їх одержання – кредити, пошук внутрішніх резервів, додатковий випуск акцій, облігацій; забезпечення системи фінансової звітності, яка б об'єктивно відображала процеси та забезпечувала контроль за фінансовим станом підприємства.

Фінансовий аналіз сприяє вирішенню питання поточного руху фінансових ресурсів, їх формування й використання, поточного та довгострокового планування діяльності. Він є засобом поєднання фінансового та загального менеджменту в частині аналізу, а також фінансового забезпечення стратегії підприємства.

Отже, фінансовий аналіз має важливе значення в економічній діяльності підприємства, оскільки дає змогу: вишукувати резерви

поліпшення фінансового стану підприємства; об'єктивно оцінювати раціональність використання усіх видів фінансових ресурсів; своєчасно вживати заходів, спрямованих на підвищення платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства; забезпечувати оптимальний виробничий та соціальний розвиток колективу за рахунок використання виявлених у результаті аналізу резервів; забезпечити розробку плану фінансового оздоровлення підприємства. Тобто, фінансовий аналіз дає змогу приймати виважені управлінські рішення для управління підприємством в цілому.

Фінансовий аналіз є одним із основних елементів фінансової політики підприємства. Для забезпечення якісного та докладного фінансового аналізу потрібно оволодіти загальними концептуально-методичними принципами у його підходах і трактуваннях. Виділяють такі види фінансового аналізу: повний, попередній, оперативний, ретроспективний, експрес – аналіз, поглиблений фінансовий аналіз.

Повний фінансовий аналіз проводиться з метою вивчення всіх аспектів формування, руху і використання фінансових ресурсів підприємства, а тематичний – лише окремих. Наприклад, аналіз формування капіталу підприємства.

Попередній фінансовий аналіз пов'язаний з вивченням майбутніх фінансових умов і результатів діяльності підприємства. Наприклад, вивчення умов формування прибутку і майбутнього його розподілу, оцінка рівня активності фондового ринку перед прийняттям рішення про додаткову емісію акцій чи облігацій, оцінка пропозицій на ринку лізингових послуг при обґрунтуванні рішення про залучення фінансового лізингу.

Оперативний фінансовий аналіз проводиться з метою оперативного впливу на хід окремих операцій, пов'язаних з реалізацією окремих фінансових планів чи управлінських рішень. Наприклад, оцінка рівня завершеності окремих інвестиційних проектів, рівень освоєння інвестиційних ресурсів у розрізі окремих об'єктів капітального інвестування.

Ретроспективний фінансовий аналіз здійснюється підприємством за звітний період (рік, квартал) на основі даних статистичного і бухгалтерського обліку. Він дає можливість більш повно порівняно з попереднім і оперативним аналізом вивчити всі параметри формування і використання фінансових ресурсів підприємства.

Експрес-аналіз характеризує систему регулярної оцінки основних показників фінансового стану підприємства і здійснюється на основі облікових даних.

Поглиблений фінансовий аналіз передбачає оцінку всіх показників фінансового стану підприємства та визначення впливу окремих факторів на їх динаміку.

Таким чином, огляд думок вітчизняних та зарубіжних теоретиків фінансового аналізу дає змогу стверджувати, що роль фінансового аналізу у визначенні та управлінні фінансовим станом підприємства є безперечно вельми важливою та дозволяє, за умов систематичного та професійного використання інструментарію фінансового аналізу, покращити фінансовий стан та поліпшити отримані фінансові результати, тобто покращити прибутковість підприємства в поточному та перспективному періодах.

1.2. Методичні основи фінансового аналізу та особливості коефіцієнтного аналізу

Метод фінансового аналізу – це комплекс науково-методичних інструментів та принципів дослідження фінансового стану підприємства. В економічній теорії та практиці існують різні класифікації методів економічного аналізу взагалі, та фінансового аналізу зокрема. Перший рівень класифікації виокремлює неформалізовані та формалізовані методи аналізу.

Методика аналізу фінансово – господарської діяльності підприємства включає: горизонтальний та вертикальний аналіз активів і пасивів, аналіз ліквідності, аналіз фінансової стійкості, аналіз ділової активності, аналіз

рентабельності. Система аналітичних коефіцієнтів провідний елемент аналізу фінансового стану, який застосовується різними групами користувачів: менеджерами, аналітиками, акціонерами, інвесторами, кредиторами та ін.

Питання розробки методики фінансового аналізу підприємств розглядалися в працях зарубіжних науковців і практиків, зокрема М.І. Баканова, І.Т. Балабанова, О.М. Волкової, А.І. Ковальова, В.В. Ковальова, М.Н. Крейніної, Р.С. Сайфуліна, Г.В. Савицької, М.О. Федотової, А.Д. Шеремета, Л. Бернстайна, А. Гропелі, Е. Нікбахта, Е. Хелферта та ін. Вагомий внесок у розробку методичних засад фінансового аналізу за вітчизняним досвідом внесли вчені-економісти О.І. Барановський, А.І. Даниленко, І.В. Зятковський, В.М. Івахненко, Л.А. Лахтіонова, О.Г. Мендрул, В.О. Мец, О.В. Павловська, В.М. Суторміна, О.О. Терещенко, М.Г. Чумаченко, А.В. Чупіс та ін. [22 – 36].

Неформалізовані методи аналізу ґрунтуються на описуванні аналітичних процедур на логічному рівні, а не на жорстких аналітичних взаємозв'язках та залежностях. До неформалізованих належать такі методи: експертних оцінок і сценаріїв; психологічні; морфологічні; порівняльні; побудови системи показників; побудови системи аналітичних таблиць. Ці методи характеризуються певним суб'єктивізмом, оскільки в них велике значення мають інтуїція, досвід та знання аналітика.

До формалізованих методів фінансового аналізу належать ті, в основу яких покладено жорстко формалізовані аналітичні залежності, тобто методи: ланцюгових підстановок; арифметичних різниць; балансовий; виокремлення ізольованого впливу факторів; відсоткових чисел; диференціальний; логарифмічний; інтегральний; простих і складних відсотків; дисконтування.

У процесі фінансового аналізу широко застосовуються і традиційні методи економічної статистики (середніх та відносних величин, групування, графічний, індексний, елементарні методи обробки рядів динаміки), а також математико-статистичні методи (кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, факторний аналіз, метод головних компонентів). Використання видів,

прийомів та методів аналізу для конкретних цілей вивчення фінансового стану підприємства в сукупності становить методологію та методику аналізу.

Фінансовий аналіз здійснюється за допомогою різних моделей, які дають змогу структурувати та ідентифікувати взаємозв'язки між основними показниками. Існують три основні типи моделей, які застосовуються в процесі аналізу фінансового стану підприємства: *deskриптивні, предикативні та нормативні*.

Deskриптивні моделі є основними, до них належать: побудова системи звітних балансів; подання фінансової звітності у різних аналітичних розрізах; вертикальний та горизонтальний аналіз звітності; система аналітичних коефіцієнтів; аналітичні записки до звітності. Deskриптивні моделі засновані на використанні інформації з бухгалтерської звітності.

Предикативні моделі – це моделі передбачуваного, прогностичного характеру. Вони використовуються для прогнозування доходів та прибутків підприємства, його майбутнього фінансового стану. Найпоширеніші з них: розрахунки точки критичного обсягу продажу, побудова прогностичних фінансових звітів, моделі динамічного аналізу (жорстко детерміновані факторні та регресивні моделі).

Нормативні моделі – це моделі, які уможливають порівняння фактичних результатів діяльності підприємства з нормативними (розрахованими на підставі нормативу). Ці моделі використовуються, як правило, у внутрішньому фінансовому аналізі. Їх суть полягає у встановленні нормативів на кожен статтю витрат стосовно технологічних процесів, видів виробів та у розгляді й з'ясуванні причин відхилень фактичних даних від цих нормативів.

Взагалі, фінансовий аналіз значною мірою базується на застосуванні жорстко детермінованих факторних моделей.

Метод коефіцієнтного аналізу є свого роду кількісним дослідженням і заснований на показниках, які представляють собою відносини конкретних фінансових цінностей, важливих з точки зору їх взаємовідносин. Вибір

показників, які можна розрахувати для підприємств при оцінці їх фінансового стану, дуже широкий. Він представлений у наукових працях вищезазначених учених, а також в Методичних рекомендаціях, які розробляються в Україні та є допоміжними документами до законодавчих актів. Однак розрахунок надмірної кількості індикаторів коефіцієнтного аналізу фінансового стану підприємства може заплутати проведений аналіз. Тому країни з ринковою економікою зазвичай використовують обмежений набір найбільш ефективних показників, що дозволяють характеризувати різнобічні аспекти господарювання підприємства.

Метод коефіцієнтного аналізу виконується на основі вихідних документів фінансової звітності, беручи до уваги, зокрема, економічні значення, включені в бухгалтерський баланс і фінансові результати. При розрахунку коефіцієнтів важливо враховувати значну різницю між бухгалтерським балансом, який ілюструє фінансовий стан підприємства на дату підготовки, і звітом про фінансові результати, який представляє собою дані за період, що передує даті балансу. При побудові показників коефіцієнтного аналізу, що складаються з сум, що надходять з обох цих документів, слід брати до уваги значення величин прибутків і збитків. Також враховується середнє арифметичне значення балансових показників.

Певні значення показників при застосуванні коефіцієнтного методу фінансового аналізу оцінюються шляхом прирівнювання до встановлених нормативів. Дані нормативи виражені діапазоном значень або граничними значеннями. Застосовується методика їх горизонтального аналізу, при якому зміна показників оцінюється в наступні періоди, тобто аналізуються тенденції цих змін. Інтерпретація коефіцієнтного аналізу балансу також використовує оцінку отриманих значень та тлі галузі, в якій працює підприємство. Це особливо важливо у зв'язку з тим, що прийняті в літературі норми показників розраховані для всіх підприємств, що працюють в різних галузях промисловості, торгівлі, сільського господарства в різних країнах.

При проведенні коефіцієнтного аналізу слід враховувати можливість непорівнянності отриманих значень, обумовлену або змінами макроекономічних умов в економіці, або відмінностями в побудові окремих показників.

В узагальненому вигляді система коефіцієнтів комплексної оцінки фінансового стану охарактеризовано в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Система показників для комплексної оцінки фінансового стану

Показники	Значення
1	2
Оцінка майнового стану	Дають змогу визначити, наскільки ефективно використовується майно підприємства. До показників даної групи можна віднести: суму господарських коштів у розпорядженні підприємства, коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття та ін.
Оцінка ділової активності	Характеризують спроможністю підприємства ефективно використовувати свої ресурси. До показників даної групи можна віднести: обсяг продажу готової продукції, робіт, послуг, прибутків, обсяг авансованого капіталу
Оцінка рентабельності	Дас змогу визначити ефективність бізнесу за відносними показниками, здатність підприємства отримувати прибуток від всіх видів діяльності, здатність підприємства капіталізувати чистий прибуток та задовольняти інтереси власників капіталу
Оцінка ліквідності	Характеризують спроможність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання за рахунок поточних активів. До таких показників можна віднести: коефіцієнт абсолютної, критичної та поточної ліквідності
Оцінка платоспроможності	Характеризують спроможність підприємства виконувати свої короткострокові та довгострокові зобов'язання за рахунок власних активів. До показників даної групи можна віднести: коефіцієнти абсолютної, термінової, проміжної та загальної платоспроможності
Оцінка фінансової стійкості	Характеризують ефективність формування та використання грошових ресурсів, необхідних для нормальної господарської діяльності. До показників даної групи можна віднести: коефіцієнт автономії, залежності, фінансового ризику, маневреності власного капіталу

Перелік цих показників різноманітний та має певні відмінності у різних авторів. На нашу думку, узагальнюючим переліком може бути перелік коефіцієнтів, які наведено в Методичних рекомендаціях щодо виявлення

ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Перелік коефіцієнтів оцінки фінансового стану підприємства

№	Найменування індикатора	Алгоритм розрахунку та джерело вхідної інформації
1	2	3
1	Частка основних засобів в активах підприємства, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 р. 1010 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1300 гр. 4}} \times 100$
2	Частка активної частини основних засобів, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 р. 1010 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1300 гр. 4}} \times 100$
3	Коефіцієнт зносу основних засобів, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 р. 1012 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1011 гр. 4}} \times 100$
4	Коефіцієнт зносу активної частини основних засобів, відсотків	$\frac{\text{ф. №5 (р. 130 гр. 15 + р. 140 гр. 15)}}{\text{ф. №5 (р. 130 гр. 3 + р. 140 гр. 3)}} \times 100$
5	Коефіцієнт поновлення, відсотків	$\frac{\text{ф. №5 р. 260 гр. 5}}{\text{ф. №1 р. 1011 гр. 3}} \times 100$
6	Коефіцієнт вибуття, відсотків	$\frac{\text{ф. №5 р. 260 гр. 8}}{\text{ф. №1 р. 1011 гр. 3}} \times 100$
7	Співвідношення суми основних засобів основної діяльності до суми основних засобів підприємства станом на кінець року, відсотків	$\frac{\text{ф. №11-03 р. 140 гр. 7}}{\text{ф. №11-03 р. 100 гр. 7}} \times 100$

8	Ступінь придатності основних засобів у межах нормативного строку служби, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 р. 1012 гр. 4} - \text{ф. №11-03 р. 100 гр. 11}}{\text{ф. №11-03 р. 100 гр. 7} - \text{ф. №11-03 р. 100 гр. 11}} \times 100$
9	Питома вага повністю зношених основних засобів, відсотків	$\frac{\text{ф. №11-03 р. 100 гр. 11}}{\text{ф. №11-03 р. 100 гр. 7}} \times 100$
10	Маневреність власних оборотних засобів	$\frac{\text{ф. №1 (р. 1495 - р. 1095) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}}$
11	Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	$\frac{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}}{\text{ф. №1 (р. 1595 + р. 1695) гр. 4}}$
<i>Продовження табл. 1.2</i>		
1	2	3
12	Коефіцієнт покриття	$\frac{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1695 гр. 4}}$
13	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{ф. №1 р. (1195-1100-1101-1102-1103-1104-1110-1170) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1695 гр. 4}}$
14	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	$\frac{\text{ф. №1 р. (1160 + 1165 + 1166 + 1167) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1695 гр. 4}}$
15	Частка оборотних коштів в активах, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1300 гр. 4}} \times 100$
16	Частка власних оборотних коштів в їх загальній сумі, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 (р. 1495 - р. 1095) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}} \times 100$
17	Частка власних оборотних коштів у покритті запасів, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 (р. 1495 - р. 1095) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. (1100-1101-1102-1103-1104-1110) гр. 4}} \times 100$
18	Частка запасів у оборотних активах, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 р. (1100-1101-1102-1103-1104-1110) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}} \times 100$
19	Коефіцієнт покриття запасів	$\frac{\text{ф. №1 р. (1495-1595-1695-1425-1430-1095) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. (1100-1101-1102-1103-1104-1110) гр. 4}}$

20	Коефіцієнт фінансової автономії	$\frac{\text{ф. №1 п. 1495 гр. 4}}{\text{ф. №1 п. 1300 гр. 4}}$
21	Коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{\text{ф. №1 п. 1300 гр. 4}}{\text{ф. №1 п. 1495 гр. 4}}$
22	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{ф. №1 п. 1495 гр. 4} - \text{ф. №1 п. 1095 гр. 4}}{\text{ф. №1 п. 1495 гр. 4}}$
23	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\frac{\text{ф. №1 п. 1595 гр. 4} + \text{ф. №1 п. 1695 гр. 4}}{\text{ф. №1 п. 1300 гр. 4}}$
24	Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	$\frac{\text{ф. №1 п. 1595 гр. 4}}{\text{ф. №1 п. 1095 гр. 4}}$
25	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	$\frac{\text{ф. №1 п. 1595 гр. 4}}{\text{ф. №1 п. 1595 гр. 4} + \text{ф. №1 п. 1495 гр. 4}}$
26	Коефіцієнт структури позикового капіталу	$\frac{\text{ф. №1 п. 1595 гр. 4}}{\text{ф. №1 п. 1595 гр. 4} + \text{ф. №1 п. 1695 гр. 4}}$
<i>Продовження табл. 1.2</i>		
1	2	3
27	Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	$\frac{\text{ф. №1 п. 1595 гр. 4} + \text{ф. №1 п. 1695 гр. 4}}{\text{ф. №1 п. 1495 гр. 4}}$
28	Показник фінансового леверіджу	$\frac{\text{ф. №1 п. 1300 гр. 4} - \text{ф. №1 п. 1495 гр. 4}}{\text{ф. №1 п. 1495 гр. 4}}$
29	Коефіцієнт забезпечення власними засобами	$\frac{\text{ф. №1 (п. 1495-1520-1521-1525-1526-1530-1535-1540-1545-1668-п. 1095) гр. 4}}{\text{ф. №1 п. 1195 гр. 4}}$
30	Продуктивність праці, тис. гривень / особу	$\frac{\text{ф. №2 п. 2000 гр. 3}}{\text{ф. №1-ПВ(місячна) п. 1040}}$
31	Фондовіддача, гривень / гривень	$\frac{\text{ф. №2 п. 2000 гр. 3}}{\text{ф. №1 п. 1010} \left(\frac{\text{гр. 3} + \text{гр. 4}}{2} \right)}$
32	Оборотність коштів у розрахунках, оборотів	$\frac{\text{ф. №2 п. 2000 гр. 3}}{\left(\frac{\text{ф. №1 п. (1040-1120-1125-1130-1135-1140-1145-1155) гр. 3} + \text{ф. №1 п. (1040-1120-1125-1130-1135-1140-1145-1155) гр. 4}}{2} \right)}$
33	Час обороту коштів у розрахунках, днів	$\frac{360}{\frac{\text{ф. №2 п. 2000 гр. 3}}{\left(\frac{\text{ф. №1 п. (1040-1120-1125-1130-1135-1140-1145-1155) гр. 3} + \text{ф. №1 п. (1040-1120-1125-1130-1135-1140-1145-1155) гр. 4}}{2} \right)}}$

3 4	Оборотність запасів, оборотів	$\frac{\text{ф.№2 р.2050 гр.3}}{\left(\frac{\text{ф.№1 р.(1100-1101-1102-1103-1104-1110)гр.3} + \text{ф.№1 р.(1100-1101-1102-1103-1104-1110)гр.3}}{2}\right)}$
3 5	Час обороту запасів, днів	$\frac{360}{\frac{\text{ф.№2 р.2050 гр.3}}{\left(\frac{\text{ф.№1 р.(1100-1101-1102-1103-1104-1110)гр.3} + \text{ф.№1 р.(1100-1101-1102-1103-1104-1110)гр.3}}{2}\right)}}$
3 6	Час обороту кредиторської заборгованості, днів	$\frac{\text{ф.№1} \left(\text{р.1595} \left(\frac{\text{гр.3} + \text{гр.4}}{2} \right) + \text{р.1695} \left(\frac{\text{гр.3} + \text{гр.4}}{2} \right) \right) \times 360}{\text{ф.№2 р.2050 р.3}}$
3 7	Тривалість операційного циклу, днів	$\frac{360}{\frac{\text{ф.№2 р.2000 гр.3}}{\left(\frac{\text{ф.№1 р.(1040-1120-1125-1130-1135-1140-1145-1155)гр.3} + \text{ф.№1 р.(1040-1120-1125-1130-1135-1140-1145-1155)гр.3}}{2}\right)}} + \frac{360}{\frac{\text{ф.№2 р.2030 гр.3}}{\left(\frac{\text{ф.№1 р.(1100-1101-1102-1103-1104-1110)гр.3} + \text{ф.№1 р.(1100-1101-1102-1103-1104-1110)гр.3}}{2}\right)}}$
3 8	Тривалість фінансового циклу, днів	$\frac{360}{\frac{\text{ф.№2 р.2000 гр.3}}{\left(\frac{\text{ф.№1 р.(1040-1120-1125-1130-1135-1140-1145-1155)гр.3} + \text{ф.№1 р.(1040-1120-1125-1130-1135-1140-1145-1155)гр.3}}{2}\right)}} + \frac{360}{\frac{\text{ф.№2 р.2050 гр.3}}{\left(\frac{\text{ф.№1 р.(1100-1101-1102-1103-1104-1110)гр.3} + \text{ф.№1 р.(1100-1101-1102-1103-1104-1110)гр.3}}{2}\right)}} - \frac{\text{ф.№1} \left(\text{р.1595} \left(\frac{\text{гр.3} + \text{гр.4}}{2} \right) + \text{р.1695} \left(\frac{\text{гр.3} + \text{гр.4}}{2} \right) \right) \times 360}{\text{ф.№2 р.2050 р.3}}$
3 9	Коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості	$\frac{\left(\frac{\text{ф.№1 р.(1040-1120-1125-1130-1135-1140-1145-1155)гр.3} + \text{ф.№1 р.(1040-1120-1125-1130-1135-1140-1145-1155)гр.3}}{2}\right)}{\text{ф.№2 р.2000 гр.3}}$
4 0	Оборотність власного капіталу, оборотів	$\frac{\text{ф.№2 р.2000 гр.3}}{\text{ф.№1 р.1495} \left(\frac{\text{гр.3} + \text{гр.4}}{2} \right)}$
4 1	Оборотність сукупного капіталу, оборотів	$\frac{\text{ф.№2 р.2000 гр.3}}{\text{ф.№1 р.1300} \left(\frac{\text{гр.3} + \text{гр.4}}{2} \right)}$
<i>Продовження табл. 1.2</i>		
1	2	3
4 2	Коефіцієнт стійкості економічного росту	$\frac{\text{ф.№2 р.(2350 або 2355)гр.3} - \text{ф.№4 р.4200 гр.7}}{\text{ф.№1 р.1495 гр.4}}$
4 3	Коефіцієнт Бівера	$\frac{\text{ф.№2 р.(2350 або 2355)гр.3} + \text{ф.№2 р.2515 гр.3}}{\text{ф.№1 р.(1595 + 1695)р.4}}$
4 4	Рентабельність продукції, відсотків	$\frac{\text{ф.№2 р.(2090 або 2095)гр.3}}{\text{ф.№2 р.2050 р.3}} \times 100$

4 5	Рентабельність діяльності, відсотків	$\frac{\text{ф. №2 р. (2350 або 2355) гр. 3}}{\text{ф. №2 р. 2000 р. 3}} \times 100$
4 6	Рентабельність активів, відсотків	$\frac{\text{ф. №2 р. (2350 або 2355) гр. 3}}{\text{ф. №1 р. 1300} \left(\frac{\text{гр. 3} + \text{гр. 4}}{2} \right)} \times 100$
4 7	Рентабельність сукупного капіталу, відсотків	$\frac{\text{ф. №2 р. (2350 або 2355) гр. 3}}{\text{ф. №1 р. 1900} \left(\frac{\text{гр. 3} + \text{гр. 4}}{2} \right)} \times 100$
4 8	Рентабельність власного капіталу, відсотків	$\frac{\text{ф. №2 р. (2350 або 2355) гр. 3}}{\text{ф. №1 р. 1495} \left(\frac{\text{гр. 3} + \text{гр. 4}}{2} \right)} \times 100$
4 9	Період окупності власного капіталу	$\frac{\text{ф. №1 р. 1495} \left(\frac{\text{гр. 3} + \text{гр. 4}}{2} \right)}{\text{ф. №2 р. (2350 або 2355) гр. 3}}$

Слід зазначити, що в наведеному переліку відсутній показник поточної платоспроможності тому, що він є абсолютним, а не відносним показником. Наведемо (вибірково) характеристику деяких показників, що наведені в табл. 1.2.

Коефіцієнт зносу основних засобів характеризує стан та ступінь зносу основних засобів і розраховується як відношення суми зносу основних засобів до їхньої первісної вартості.

Коефіцієнт оновлення основних засобів показує, яку частину від наявних на кінець звітного періоду становлять нові основні засоби, і розраховується як відношення первісної вартості основних засобів, що надійшли за звітний період, до первісної вартості основних засобів, наявних на балансі підприємства на кінець звітного періоду.

Коефіцієнт вибуття основних засобів показує, яка частина основних засобів вибула за звітний період, та розраховується як відношення первісної вартості основних засобів, що вибули за звітний період, до первісної вартості основних засобів, наявних на балансі підприємства на початок звітного періоду. За результатами аналізу робиться висновок щодо абсолютної величини та структури балансу, динаміки зміни вартості активів підприємства, окремих статей балансу підприємства порівняно з попередніми періодами, зазначивши позитивні та негативні тенденції таких змін.

Особливу увагу слід приділити наявності та структурі простроченої заборгованості підприємства.

Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл) – оборотні кошти повинні бути повністю переведені у грошові кошти на протязі одного року, а поточні зобов'язання – погашені на протязі того ж періоду, котрий відповідає договірним обов'язкам. Коефіцієнт термінової ліквідності (Ктл) – характеризує потенційну здібність розрахуватися по зобов'язанням. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал) – характеризує миттєву здатність розрахуватися по зобов'язанням, тобто на дату зіставлення фінансової звітності.

Коефіцієнт автономії розраховується як відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу підприємства і показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність. Коефіцієнт фінансування розраховується як співвідношення залучених та власних засобів і характеризує залежність підприємства від залучених засобів. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами розраховується як відношення величини чистого оборотного капіталу до величини оборотних активів підприємства і показує забезпеченість підприємства власними оборотними засобами. Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні засоби, а яка – капіталізована. Коефіцієнт маневреності власного капіталу розраховується як відношення чистого оборотного капіталу до власного капіталу.

Коефіцієнт оборотності активів обчислюється як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньої величини підсумку балансу підприємства і характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних ресурсів, незалежно від джерел їхнього залучення. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт,

послуг) до середньорічної величини дебіторської заборгованості і показує швидкість обертання дебіторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємством. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини кредиторської заборгованості і показує швидкість обертання кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству.

Строк погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей розраховується як відношення тривалості звітного періоду до коефіцієнта оборотності дебіторської або кредиторської заборгованості і показує середній період погашення дебіторської або кредиторської заборгованостей підприємства.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів розраховується як відношення собівартості реалізованої продукції до середньорічної вартості матеріальних запасів і характеризує швидкість реалізації товарно-матеріальних запасів підприємства. Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача) розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної вартості основних засобів. Він показує ефективність використання основних засобів підприємства. Коефіцієнт оборотності власного капіталу розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини власного капіталу підприємства і показує ефективність використання власного капіталу підприємства.

Коефіцієнт рентабельності активів розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості активів і характеризує ефективність використання активів підприємства. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості власного капіталу і

характеризує ефективність вкладення коштів до даного підприємства. Коефіцієнт рентабельності діяльності розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) і характеризує ефективність господарської діяльності підприємства. Коефіцієнт рентабельності продукції розраховується як відношення прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг) до витрат на її виробництво та збут і характеризує прибутковість господарської діяльності підприємства від основної діяльності.

Важливим підходом при здійсненні коефіцієнтного аналізу є систематичне відслідковування тенденцій змін рівня відносних показників (коефіцієнтів) з метою встановлення залежностей та закономірностей, що відбуваються у фінансово-господарській діяльності підприємства, тобто побудова системи моніторингу фінансового стану. Основними завданнями моніторингу фінансового стану є: ліквідація вузьких місць у фінансовій діяльності підприємства, які визначаються на основі даних фінансового планування, обліку (інформації), фінансового аналізу, контролю і використання методів оперативного та стратегічного менеджменту; орієнтація на отримання результату, для чого створюється система планування, збору інформації про використання ресурсів, аналізу та прийняття управлінських рішень.

Для того, щоб система моніторингу могла виконати свої завдання, необхідно розробити концепцію управління фінансовою діяльністю, яка включає три основні блоки:

- визначення цілей підприємства – ідеальної цілі, реальних цілей, стратегії фінансового розвитку. Ідеальна мета визначається філософією бізнесу та культурою фірми. Вона може бути сформульована лише добре підібраним корпусом висококваліфікованих, економічно грамотних менеджерів; реальні цілі визначаються прийомами щодо найкращого використання фінансових ресурсів тощо;

- управління цілями вимагає розробки показників – індикаторів, які забезпечують пошук «вузьких місць», визначення фінансових результатів діяльності не лише підприємства, але й структурних підрозділів тощо;
- досягнення цілей підприємства характеризує платоспроможність, ділову активність, рентабельність, ліквідність, інноваційну діяльність підприємства.

Особлива роль у досягненні результатів належить системі фінансового планування, обліку і фінансового аналізу показників, яка забезпечує існування та розвиток підприємства.

Важливим при здійсненні коефіцієнтного аналізу є встановлення впливу чинників на результативний відносний показник. Однією з найпоширеніших моделей такого багатофакторного аналізу є модель корпорації Дюпон. Для проведення аналізу розглянемо факторну модель коефіцієнта рентабельності власного капіталу, схематичне зображення Моделі корпорації “DuPont” наведено на рис. 1.2.

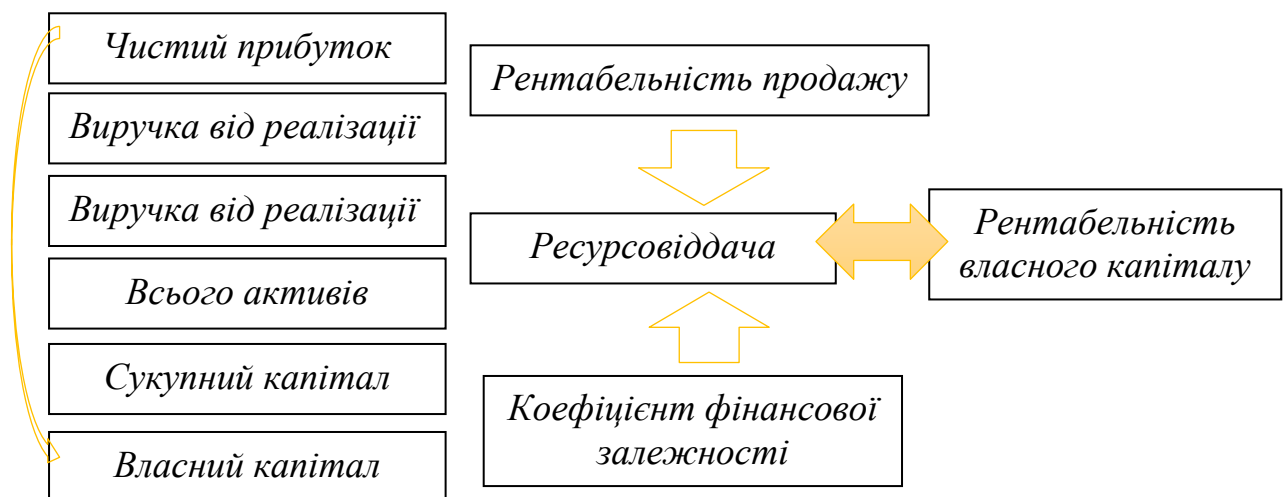


Рис. 1.1. Модифікована схема факторного аналізу фірми “DuPont”

В основу наведеної вище схеми аналізу закладена наступна детермінована модель:

$$R_{\text{ROE}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} = R_{\text{NMP}} \times P_{\text{від}} \times k_{\text{зал}}, \quad (1.1)$$

де R_{NMP} – чиста рентабельність продажу;

$P_{\text{від}}$ – ресурсовіддача (коефіцієнт оборотності активів або коефіцієнт трансформації);

$k_{\text{зал}}$ – коефіцієнт фінансової залежності.

Таким чином, коефіцієнтний аналіз є важливим методом аналізу фінансового стану підприємства, який дозволяє всебічно здійснювати дослідження фінансово-господарської діяльності та приймати управлінські рішення на підставі вимірювання впливу системи чинників на результативні показники.

1.3. Теоретичні аспекти управління прибутковістю підприємства

Питання управління підприємством, зокрема, управління його прибутковістю відносять до наукових пошуків менеджменту, системного підходу до управління, ризик – менеджменту тощо. Відомі зарубіжні та вітчизняні науковці (Донець Л. І. , Клименко С. М., Ащепков Л. Т., Балабанов И. Т., Тэпман Л. Н., Вітлінський В. В., Кретова А.Ю., Андерсен Б., Осовська Г.В., Осовський О.А., Н.М. Євдокимова, Л.П. Батенко, В.А. Верба, Т.Ю. Иванова, В.И. Приходько, С.А. Валувев, В.Н. Волкова, А.П. Градов) [37 – 49] приділили значну увагу вирішенню цих питань.

Суть проблеми підвищення ефективності (прибутковості) виробництва (діяльності) полягає в тім, щоб на кожен одиницю ресурсів (витрат) – трудових, матеріальних і фінансових – досягати максимально можливого обсягу виробництва (доходу, прибутку). Виходячи з цього, єдиним макроекономічним критерієм ефективності виробництва (діяльності) стає зростання продуктивності суспільної (живої та уречевленої) праці. Кількісна

визначеність і зміст критерію відображаються в конкретних показниках ефективності виробничо-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Формуючи систему показників ефективності діяльності суб'єктів господарювання, доцільно дотримуватися певних принципів, а саме:

- забезпечення органічного взаємозв'язку критерію та системи конкретних показників ефективності діяльності;
- відображення ефективності використання всіх видів застосовуваних ресурсів;
- можливості застосування показників ефективності до управління різними ланками виробництва на підприємстві (діяльності в організації);
- виконання провідними показниками стимулюючої функції в процесі використання наявних резервів зростання ефективності виробництва (діяльності).

Показники прибутковості визначають відносну дохідність підприємства, що вимірюється у відсотках до витрат ресурсів чи капіталу з різних позицій. Зростання значень усіх показників прибутковості є позитивним моментом, а терміну окупності – негативним. Під час аналізу цих показників треба мати на увазі, що вони не враховують ефект довгострокових інвестицій, величина власного капіталу визначається за даними балансу, яка може істотно відрізнятись від справедливої ціни. Вивчаючи одержані суми прибутків за кілька років, треба встановити, яка склалася тенденція в їх зміні, чи відображає вона зростання роботи ефективності підприємства. У зв'язку з цим слід особливо ретельно дослідити якість прибутків. Це поняття характеризує достовірність розрахунку сум прибутків і збитків, що одержує підприємство.

На зміну показників прибутковості впливають як внутрішні так і зовнішні фактори.

Внутрішні фактори є суб'єктивними. Їх особливістю є те, що вони можуть певним чином регулювати вплив зовнішніх. Зокрема, такий фактор

як облікова політика дає можливість підприємству обирати методи обліку, які спричиняють істотний вплив на фінансові результати, тим самим регулюючи розмір прибутку до оподаткування. Система оподаткування, як найважливіший зовнішній фактор, відіграє вирішальну роль у формуванні фінансових результатів. Тобто, скорочуються обсяги виробництва, вивільнюється робоча сила, зменшується внутрішні накопичення. У майбутньому це призводить до старіння необоротних активів, скорочення оборотного капіталу, зниження життєвого рівня працівників, а отже, й надходжень до бюджету. Тому, в оптимальному оподаткуванні прибутків зацікавлені підприємства, держава та суспільство в цілому.

Результатом господарської діяльності є економічний її підсумок у грошовій формі, який має два «полюси» прояву: позитивний і негативний, тобто прибуток і збиток.

Розподіл прибутку підприємства здійснюється в два етапи. Спочатку розподіляють прибуток між підприємством і державою у формі сплати податку з прибутку. Слід зазначити, що окремо оподатковується прибуток від звичайної діяльності і окремо – прибуток від надзвичайної діяльності. На другому етапі розподіляють прибуток, що залишається після сплати податків – чистий прибуток. Його можна використовувати для створення фонду виплати дивідендів та виплат учасникам: поповнення резервного фонду; поповнення статутного капіталу; здійснення інвестицій; формування інших цільових фондів; для покриття поточних витрат тощо. Напрямок використання чистого прибутку підприємство, як правило, визначає самостійно. Суму прибутку підприємства, що залишається після його розподілу називають нерозподіленим прибутком. Нерозподілений прибуток обліковують на окремому бухгалтерському рахунку і його суму записують у бухгалтерському балансі.

Позитивний фінансовий результат – прибуток – є метою, заради якої або, принаймні, повинно працювати підприємство. Прибуток – це абсолютний показник ефективності діяльності підприємства, позитивна

форма фінансових результатів у вигляді перевищення суми доходів над сумою витрат, які були понесені для отримання цих доходів, що в майбутньому формує фінансові ресурси підприємства та держави. А збиток – це певні витрати, шкоди, упущені вигоди підприємства у вигляді перевищення суми витрат, здійснених для отримання доходів, над сумою цих доходів.

Економічно обґрунтована класифікація фінансових результатів є важливою передумовою організації діяльності підприємств, оскільки від цього залежить здатність своєчасно і чітко управляти прибутком, можливість оперативного аналізу і прогнозування, а в кінцевому підсумку обґрунтованість управлінських рішень.

Прибуток формується поступово протягом фінансово-господарського року. Він є рушійною силою ринкового механізму господарювання, основним джерелом економічного та соціального розвитку підприємства й держави в цілому. Така важлива роль прибутку зумовлена його функціями:

- *оціночною*: прибуток – критерій і показник ефективності діяльності, сама наявність прибутку свідчить про ефективність діяльності підприємства;
- *стимулюючою*: прибуток – мета, яка визнає поведінку суб'єктів господарювання, їх кінцевий добробут;
- *фондоутворюючою*: 1) на макрорівні – прибуток є базою економічного розвитку держави, так як через систему оподаткування мобілізуються необхідні грошові ресурси до державного бюджету; 2) на мікрорівні – прибуток є джерелом зростання ринкової вартості підприємства;
- *соціальною*: на основі розподілу та перерозподілу прибутку задовольняються різноманітні потреби колективу підприємства, держави та суспільства в цілому.

З огляду на це, в отриманні прибутку зацікавлені насамперед підприємства, а також банки, підприємства-контрагенти, власники, держава,

суспільство, що свідчить про значимість прибутку в умовах ринкової економіки на макро- і мікрорівні.

В умовах ринкової економіки чистий прибуток є основою економічного та соціального розвитку підприємства. Постійне збільшення чистого прибутку – це стаłe джерело фінансування розвитку виробництва (реінвестування прибутку), виплати дивідендів, створення резервних фондів, задоволення соціальних і матеріальних потреб працівників підприємства, благодійної діяльності.

Чистий прибуток – найважливіший показник для оцінювання виробничої та фінансової діяльності підприємств, оскільки відбиває ступінь його активності та фінансового благополуччя, а також ефективність менеджменту. За чистим прибутком визначається прийнятний для інвестора рівень доходності активів підприємства для порівняння з альтернативними варіантами напрямку інвестування (за умови порівнянного ризику). Чистий прибуток є одним з основних джерел збільшення капіталу підприємства, що відбито у фінансовому звіті «Звіт про власний капітал» фінансової звітності. Постійне збільшення прибутку за умов припустимого ризику, тобто в разі залучення додаткових позикових коштів чи додаткового розміщення акцій, зміцнює конкурентні позиції підприємства на ринку капіталу.

Розглянемо, які саме чинники впливають на цей підсумковий показник – чистий прибуток.

Основним чинником є дохід (виручка) від реалізації продукції – товарів, робіт, послуг, що свідчить про ринковий попит на продукцію підприємства, повернення вкладених у виробництво коштів і можливість розпочати новий виробничий цикл. Розмір виручки від реалізації залежить від обсягів і структури виробництва за видами продукції та ринкових цін кожного виду. Відділи маркетингу підприємств зобов'язані постійно аналізувати ринковий попит на продукцію підприємства і своєчасно на нього реагувати. Економічне обґрунтування обсягів виробництва виконується через

пошук так званого критичного обсягу, критичної точки, або точки безбитковості.

Ще один чинник, який істотно впливає на розмір чистого прибутку, – це сукупні витрати на виробництво і збут продукції: собівартість реалізованої продукції, а також адміністративні витрати (загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства) та витрати на збут (витрати на утримання підрозділів, що займаються збутом продукції, рекламу, доставку продукції споживачам тощо).

Прибуток і собівартість є традиційними показниками у вітчизняній практиці фінансового аналізу діяльності підприємств. У ринкових умовах господарювання до основних показників поряд із зазначеними належать грошовий потік як сума чистого прибутку і амортизаційні відрахування. На відміну від інших видів витрат нараховані амортизаційні відрахування залишаються на рахунку підприємства, поповнюючи залишок ліквідних коштів. Амортизаційні відрахування відіграють важливу роль у системі обліку та плануванні діяльності підприємства. Вони є внутрішнім джерелом фінансування. Розмір амортизаційних відрахувань зменшує прибуток, що оподатковується. Таким чином, амортизаційні відрахування – істотний чинник стимулювання інвестиційної діяльності підприємств.

Таким чином, своєчасне врахування та вимірювання чинників впливу на найважливіший показник прибутковості підприємства – чистий прибуток – дозволяє здійснювати процес управління прибутковістю у мінливих умовах функціонування промислових підприємств.

Висновки до розділу 1

Огляд думок вітчизняних та зарубіжних теоретиків фінансового аналізу дає змогу стверджувати, що роль фінансового аналізу у визначенні та управлінні фінансовим станом підприємства є безперечно вельми важливою та дозволяє, за умов систематичного та професійного використання інструментарію фінансового аналізу, покращити фінансовий стан та поліпшити отримані фінансові результати, тобто покращити прибутковість підприємства в поточному та перспективному періодах.

Метод фінансового аналізу – це комплекс науково-методичних інструментів та принципів дослідження фінансового стану підприємства. В економічній теорії та практиці існують різні класифікації методів економічного аналізу взагалі, та фінансового аналізу зокрема. Перший рівень класифікації виокремлює неформалізовані та формалізовані методи аналізу.

Методика аналізу фінансово – господарської діяльності підприємства включає: горизонтальний та вертикальний аналіз активів і пасивів, аналіз ліквідності, аналіз фінансової стійкості, аналіз ділової активності, аналіз рентабельності. Система аналітичних коефіцієнтів провідний елемент аналізу фінансового стану, який застосовується різними групами користувачів: менеджерами, аналітиками, акціонерами, інвесторами, кредиторами та ін.

Коефіцієнтний аналіз є важливим методом аналізу фінансового стану підприємства, який дозволяє всебічно здійснювати дослідження фінансово-господарської діяльності та приймати управлінські рішення на підставі вимірювання впливу системи чинників на результативні показники.

Суть проблеми підвищення ефективності (прибутковості) виробництва (діяльності) полягає в тім, щоб на кожну одиницю ресурсів (витрат) – трудових, матеріальних і фінансових – досягати максимально можливого обсягу виробництва (доходу, прибутку). Виходячи з цього, єдиним макроекономічним критерієм ефективності виробництва (діяльності) стає зростання продуктивності суспільної (живої та уречевленої) праці. Кількісна

визначеність і зміст критерію відображаються в конкретних показниках ефективності виробничо-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

В умовах ринкової економіки чистий прибуток є основою економічного та соціального розвитку підприємства. Постійне збільшення чистого прибутку – це стале джерело фінансування розвитку виробництва (реінвестування прибутку), виплати дивідендів, створення резервних фондів, задоволення соціальних і матеріальних потреб працівників підприємства, благодійної діяльності.

Своєчасне врахування та вимірювання чинників впливу на найважливіший показник прибутковості підприємства – чистий прибуток – дозволяє здійснювати процес управління прибутковістю у мінливих умовах функціонування промислових підприємств.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ЗМК «ЗАПОРІЖСТАЛЬ» НА ОСНОВІ КОЕФІЦІЄНТНОГО АНАЛІЗУ

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «ЗМК «ЗСС»

ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» [56, 59] являє собою підприємство з повним металургійним циклом. Предметом діяльності підприємства є виробництво та збут металургійної продукції, металовиробів виробничого і побутового призначення, інших супутніх видів продукції металургійного циклу. Крім того, здійснюється виробництво та збут іншої продукції промислово-технічного призначення, сільськогосподарської продукції, товарів народного споживання і продуктів харчування.

Станом на 31.12.2018 р. середньооблікова чисельність штатних працівників складала 10 394 осіб; середня чисельність позаштатних осіб та осіб, які працюють за сумісництвом (зовнішнім) – 46 осіб; чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу (дня, тижня) – 16 осіб. Фонд оплати праці складає 2 195 164,9 тис. грн. Збільшення фонду оплати праці (+409 608,5 тис. грн. або +22,9 %) відносно попереднього року відбулося за рахунок зростання середньої заробітної плати в еквіваленті повної зайнятості на 33,4 % (+549 144,0 тис. грн.) та зниження чисельності працюючих в еквіваленті повної зайнятості на 7,8 % (– 139 535,5 тис. грн.). Тобто, темп росту заробітної плати перевищує темп зниження чисельності працюючих, що свідчить про покращення умов праці на підприємстві. Кадрова програма ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь», спрямована на забезпечення рівня кваліфікації працівників.

Структура реалізованої продукції підприємства у 2018 році в грошовому виразі представлена на рис. 2.1.

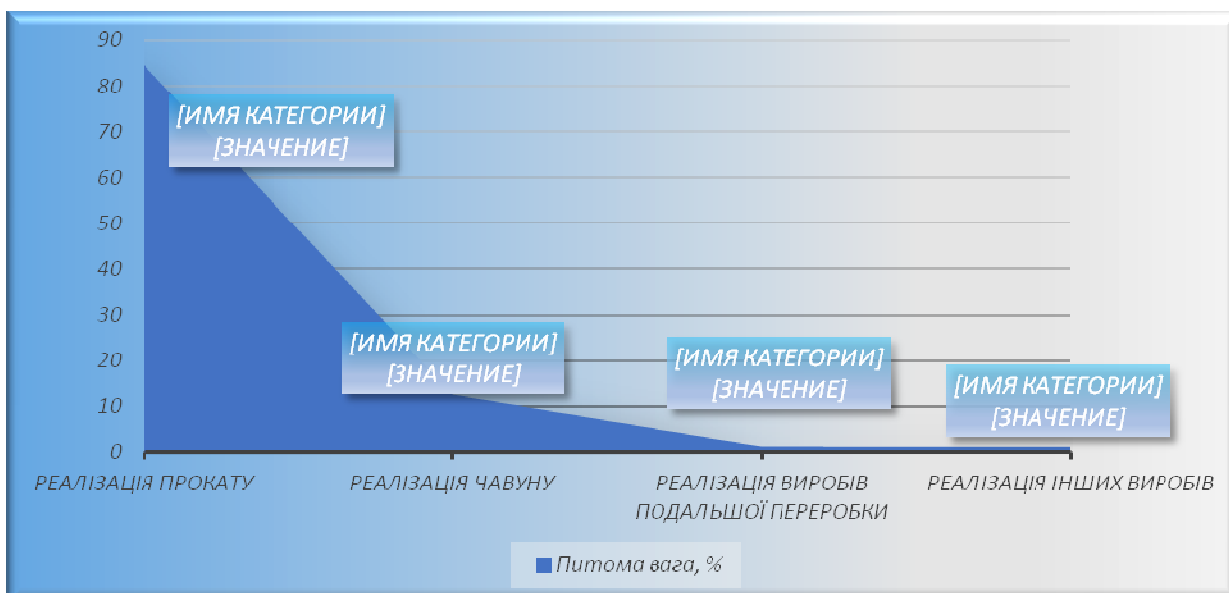


Рис. 2.1. Структура реалізації продукції ПАТ ЗМК «ЗСС» у 2018 р.

Найбільшу питому вагу в обсязі реалізації продукції ПАТ «ЗМК «ЗАПОРІЖСТАЛЬ» займає реалізація прокату (84,83%), на другому місці – реалізація чавуну 12,66%. У сумі обсяг реалізації цих двох видів продукції складає 97,49%, тобто саме ці види продукції впливають на конкурентоспроможність, економічну безпеку, фінансову стабільність роботи підприємства.

Слід звернути увагу на те, що ПАТ «ЗМК «ЗАПОРІЖСТАЛЬ» є експортноорієнтованим підприємством. Частка експорту в загальній сумі реалізації становить 65,63%. Основні ринки збуту продукції ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» це внутрішній ринок, Європа, Туреччина, Африка, СНД, Близький Схід, Азія, Америка. ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» отримує відшкодування ПДВ, тобто в своєму поточному господарському обороті воно має додатковий фінансовий ресурс, що позитивно впливає на оборотність грошових коштів та оборотних активів і, як наслідок, позитивно впливає на фінансові результати діяльності.

Структура реалізації продукції за ринковим критерієм представлена на рис. 2.2.

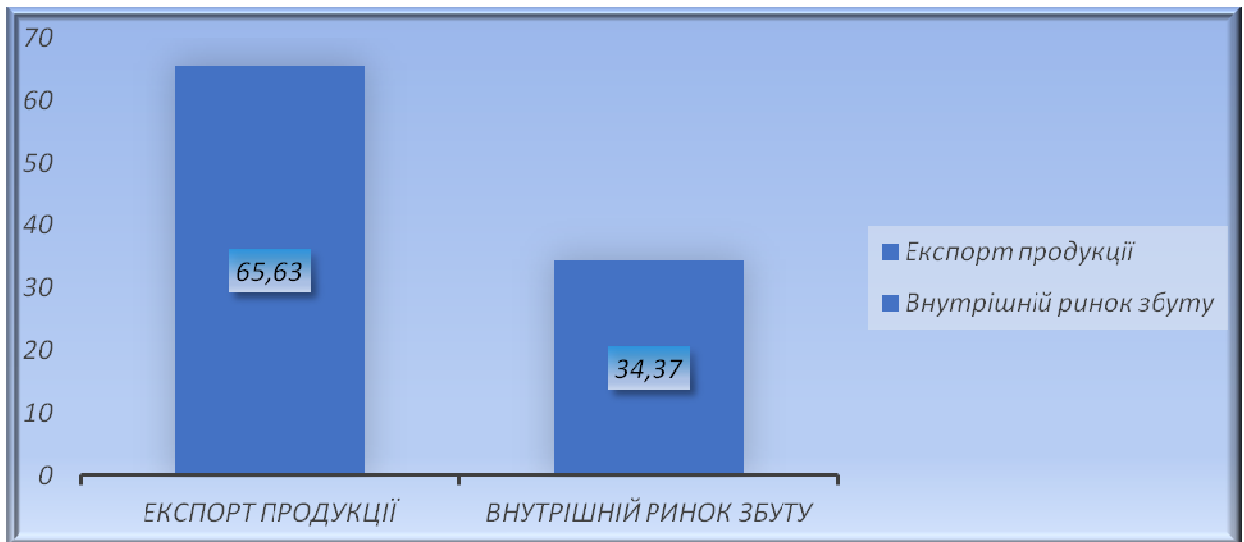


Рис. 2.2. Ринкова структура реалізації продукції ПАТ ЗМК «Запоріжсталь»

На думку світових експертів, попит на сталеву продукцію підтримують такі чинники, як відновлення економічної активності в західних країнах, а також покращення результатів економік, що розвиваються. Найшвидше попит на сталеву продукцію буде збільшуватися в країнах Азії (без Китаю). Також підвищення попиту очікується на ринках Близького Сходу та АСЕАН завдяки продовженню реалізації інфраструктурних проектів. Для Туреччини World Steel прогнозує відновлення економіки і національного ринку сталевій продукції завдяки антикризовим заходам уряду, що також вплине на попит. Основними ринками збуту продукції ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» у 2018 р. є такі: внутрішній ринок 25,13%; Європа 17,26%; Туреччина 14,04%; Африка 11,83%; країни СНД 8,64%; Близький Схід 8,35%; Азія 6,02%; Америка 5,61%. Основними клієнтами підприємства на внутрішньому ринку є ТОВ «Метінвест СМЦ»; ТОВ «МД Істейт»; ТОВ «ЗЛМЗ»; ПрАТ «ТЗ «ТРУБОСТАЛЬ»; ПрАТ «ММК ім. Ілліча» та інші.

В табл. 2.1 нами представлено аналіз фінансових результатів (чистого доходу та чистого прибутку) ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» впродовж 2013 – 2018 рр. Він дає змогу стверджувати, що чистий дохід від реалізації є більш

керованим фінансовим показником ніж чистий прибуток тому, що на чистий прибуток здійснює вплив низка нерегульованих підприємством чинників.

Таблиця 2.1

Динаміка фінансових результатів ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь»

Показник	2014	2015	2016	2017	2018
Чистий дохід від реалізації продукції, млн. грн.	22111	31395	33159	46754	59154
Чистий прибуток, млн. грн.	1120	1805	4690	3348	1805
Темп росту чистого доходу, %	-	141,98	105,62	140,99	126,52
Темп росту чистого прибутку, %	-	161,16	259,83	71,39	89,74

Темп росту чистого доходу від реалізації продукції у 2015 р. складає 142%; у 2016 р. він уповільнюється до 106%; у 2017 р. темп росту практично відновлюється до рівня 2015 р. і складає 141%, а у 2018 р. знижується до 127%. Темп росту чистого прибутку у 2015 р. складає 161%; у 2016 р. чистий прибуток зростає у 2,6 разів; проте у 2017 р. він знижується і темп росту вже становить 71%, а у 2018 р. практично 90%. Можемо констатувати нестабільні темпи росту чистого прибутку, що негативно позначається на економічній безпеці підприємства.

Таблиця 2.2

Основні результати фінансово-господарської діяльності ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» у 2016 – 2018 рр.

Найменування показника / рік	2016	2017	+,- Тис.грн.	ТР, %	2018	+,- Тис.грн.	ТР, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	33158709	46746886	+13588177	140,98	59153818	+12406932	126,54
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	23699479	38309499	+14610020	161,65	49414580	+11105081	128,99
Валовий прибуток	9459230	8437387	-1021843	89,20	7813209	-624178	92,60
Операційний прибуток	7063218	5210934	-1852284	73,78	2135646	-3075288	40,98
Чистий прибуток	4690083	3348549	-1341534	71,40	1804968	-1543581	53,90

Динаміка основних фінансових результатів ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» виконаний на підставі даних фінансової звітності (Додатки Г, Д, Є) і показує таке:

- темп росту собівартості реалізованої продукції у 2016 – 2017 рр. складає 161,65% та випереджує темп росту чистого доходу від реалізації продукції (140,98%), що свідчить про неефективну політику управління витратами, що відносяться до собівартості;
- у цьому ж періоді темп росту валового прибутку, операційного прибутку та чистого прибутку менше 100%, тобто абсолютні показники прибутку знижуються, що також негативно впливає на економічну безпеку;
- у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. темп росту собівартості складає 128,99%, він перевищує темп росту чистого доходу від реалізації продукції (126,54%), але не суттєво, що позитивно позначилось на темпі росту валового прибутку (він склав 92,6%), але темп росту операційного прибутку та чистого прибутку значно нижче за показники попереднього періоду; це свідчить про неефективне управління витратами на рівні операційної діяльності, що спричинило падіння обсягу чистого прибутку.

В цілому, діяльність ПАТ «ЗМК «ЗАПОРІЖСТАЛЬ» можна вважати ефективною та такою, що забезпечує достатній рівень прибутковості.

2.2. Коефіцієнтний аналіз ефективності формування активів та капіталу ПАТ «ЗМК «ЗСС»

Коефіцієнтний аналіз ефективності формування активів ПАТ «ЗМК «ЗСС» почнемо з аналізу коефіцієнтів платоспроможності (ліквідності). Як зазначалось у п.2.2 магістерської роботи, коефіцієнти ліквідності показують спроможність оборотними активами покривати короткострокові

зобов'язання. Якщо таке відбувається у зазначеному співвідношенні, то можна вважати, що оборотні активи сформовані ефективно.

Стосовно капіталу – проведемо коефіцієнтний аналіз показників фінансової стійкості, які свідчать про ефективність формування капіталу для забезпечення фінансової незалежності підприємства від зовнішніх кредиторів та про спроможність накопичувати фінансовий потенціал у вигляді нерозподіленого чистого прибутку.

Результати розрахунків коефіцієнтів ліквідності наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка показників ліквідності ПАТ «ЗМК «ЗСС»

Найменування показника	01.01.2016	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	0,7819	1,0425	1,0764	1,2125
Коефіцієнт покриття	0,9968	1,2242	1,1899	1,3180
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,3383	0,7366	0,8629	1,0138
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0684	0,1190	0,0216	0,0245

Коефіцієнт поточної ліквідності це співвідношення оборотних активів і позикового капіталу (довгострокового та короткострокового залученого капіталу). За рахунок того, що впродовж аналізованого періоду змінювалась і структура оборотних активів, і обсяг позикових коштів, то можемо стверджувати, що за рахунок випереджувального зростання обсягу оборотних активів, коефіцієнт загальної ліквідності зріс з 0,78 на початок 2016 р. до 1,2 на кінець 2018 р. (Додатки Ж – М), тобто обсяг оборотних активів перевищує обсяг позикових коштів, що свідчить про ефективність формування активів і капіталу.

Коефіцієнт покриття, який розраховується як відношення оборотних активів до короткострокових позикових коштів, також має тенденцію до зростання з 1 на початок 2016 р. до 1,3 на кінець 2018 р., тобто покриття короткострокових зобов'язань перевищує одиницю, що означає достатність оборотних активів для розрахунків за короткостроковими зобов'язаннями.

Стосовно коефіцієнту швидкої ліквідності, то це потенційні можливості підприємства розрахуватись за короткостроковими зобов'язаннями за рахунок погашення (повернення) дебіторської заборгованості. На початок 2016 р. ці можливості були вкрай низькими (0,34), але на кінець 2018 р. коефіцієнт становить 1,01, що за всіма рекомендованими рівнями свідчить про достатність оборотних активів у вигляді дебіторської заборгованості та грошових коштів для покриття короткострокових зобов'язань.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності є специфічним критерієм оцінювання ефективності формування активів тому, що у чисельнику показника – грошові кошти. Ми розуміємо, що на дату складання балансу на рахунках підприємства будуть мінімальні залишки грошових коштів, тому стверджувати, що підприємство має недостатньо коштів для розрахунків за обов'язками лише за даними розрахунку Кал по балансу не доречно. Взагалі, рівень коефіцієнту на початок 2016 р. є низьким і складає 0,07 (при рекомендованому рівні 0,2 – 0,35). На кінець 2018 р. рівень коефіцієнту також низький, однак ми рекомендуємо провести додаткові дослідження руху грошових коштів для того, щоби з'ясувати щоденну спроможність підприємства до здійснення планових платежів, тобто необхідно проаналізувати оперативний платіжний календар. Це інформація управлінського обліку, яка являє собою комерційну таємницю.

Динаміка коефіцієнтів цієї групи наведена на рис. 2.3.

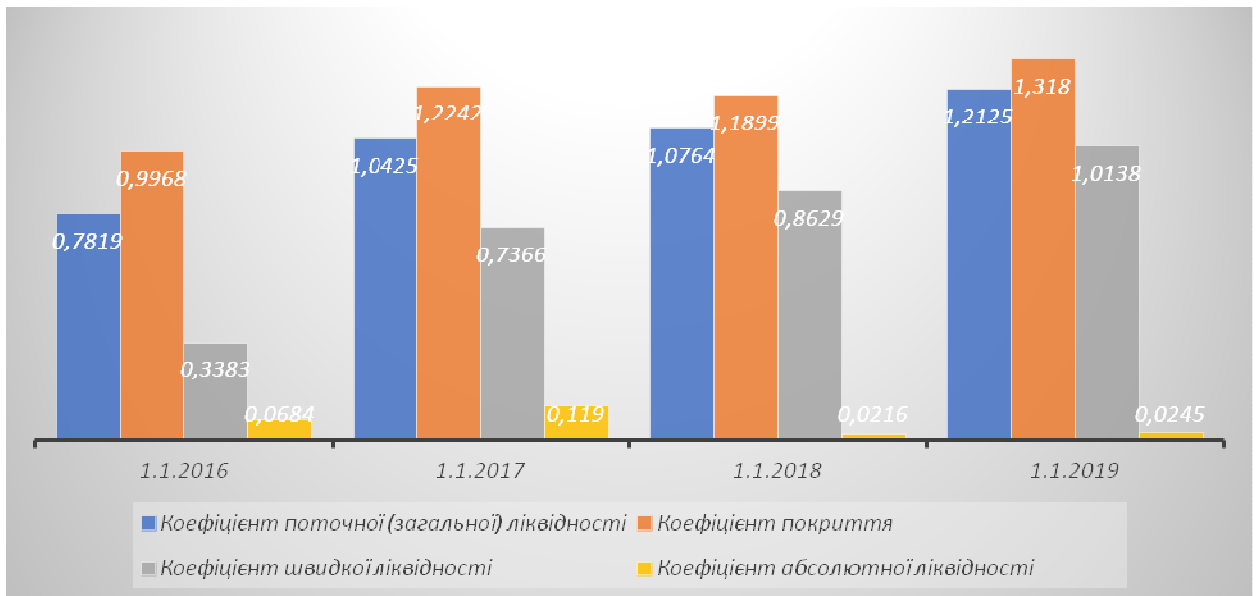


Рис. 2.3. Динаміка коефіцієнтів платоспроможності (ліквідності)

Друга група коефіцієнтів, що характеризує ефективність формування капіталу є коефіцієнти фінансової стійкості. На підставі здійснення аналізу капіталу (Додатки К – М) ми можемо засвідчити, що капітал сформовано раціонально. Питома вага власного капіталу ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» на початок 2016 року становить 52%, на кінець року 49,9%, тобто капітал підприємства сформований практично у відношенні 50/50 власний до позикового капіталу. Це свідчить про нормальну фінансову стійкість підприємства. Важливою структурною складовою власного капіталу є нерозподілений прибуток. У підприємства впродовж 2016 року нерозподілений прибуток зростає з 4772435 тис.грн. на 01.01.2016 р. до 10392611 тис.грн. на 31.12.2016 р., тобто накопичення чистого прибутку становить 5620176 тис.грн. така тенденція свідчить про зміцнення економічної безпеки підприємства за рахунок накопичення власних джерел фінансування господарської діяльності, які, поряд з іншим, є інвестиційними ресурсами економічного розвитку.

Вивчення позикового капіталу дає змогу констатувати, що підприємство залучає довгострокові та короткострокові позикові кошти для забезпечення поточної та інвестиційної діяльності. ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» має короткостроковий кредит, темп росту короткострокової кредиторської

заборгованості складає 110,9%. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги на початок року становить 5679226 тис.грн., на кінець року 11282625 тис.грн., темп росту заборгованості становить 198,7%, тобто підприємство активно залучає кошти тимчасово у поточний господарський оборот. Питома вага короткострокових зобов'язань на початок року становить 37,6%, а на кінець року 42,7%, тобто впродовж 2016 р. підприємство підсилило свою залежність від короткострокових позикових коштів. Не дивлячись на це, підприємство вважається фінансово стійким.

Політика підприємства відносно залучення коштів контрагентів у поточну господарську діяльність ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» є стабільною вже впродовж трьох років. Чітко прослідковується зміна політики фінансування. Перевагу надається залученню короткострокових позикових коштів, зокрема, у вигляді короткострокової кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Цей вид заборгованості є безоплатним джерелом фінансування поточної діяльності, але в тому випадку, якщо підприємство не порушує свої зобов'язання за договорами з партнерами по господарській діяльності.

Проаналізуємо систему коефіцієнтів фінансової стійкості (табл. 2.4). Перший коефіцієнт таблиці показує частку оборотних активів в активах підприємства. З чого ми бачимо – підприємство нарощує питому вагу оборотних активів і нам необхідно у подальшому з'ясувати – за рахунок яких коштів підприємство здійснює поповнення обсягу оборотних активів.

Частка власних оборотних коштів в оборотних активах на початок 2016 р. це від'ємна величина (-27,9), тобто на початок року всі оборотні активи сформовані за рахунок короткострокових позикових коштів, а також і частка необоротних активів сформована за рахунок довгострокових позикових коштів. Така ситуація є свідченням недостатнього рівня фінансової стійкості і можна припустити, що капітал сформований за агресивною політикою. На кінець 2018 р. це вже позитивна величина (13,1), однак за нормативними рекомендаціями вона є недостатньою, достатньою вважається величина

більше за 0,4. Однак це не критична ознака фінансової стійкості підприємства.

Аналогічна тенденція спостерігається стосовно коефіцієнту частки оборотних коштів у покритті запасів. На початок 2016 року він дорівнює (-43,4), а вже на кінець 2018 р. +58,3, тобто можна вважати, що на кінець 2018 р. оборотні кошти у повному обсязі покривають запаси, що характеризує підприємство з точки зору типу фінансової стійкості, як «абсолютно стійке».

Також інтерес представляє коефіцієнт, що визначає частку запасів в оборотних коштах. Це важливо розуміти тому, що запаси є повільно ліквідними активами на трансформування яких у грошові кошти потрібен тривалий час. На початок 2016 р. така частка складає 64,3%, а на кінець 2018 р. – вже 22,5%, тобто відбувається значне зростання мобільності оборотних активів і активів в цілому. Можна стверджувати. Що на кінець 2018 р. активи сформовані раціонально і функціонують ефективно.

Коефіцієнт покриття запасів також підтверджує наші припущення про фінансову стабілізацію підприємства станом на 31.12.2018 р.

Коефіцієнт фінансової автономії за твердженням аналітиків повинен бути більше 0,5. На початок 2016 року коефіцієнт фінансової автономії дорівнює 0,52, тобто має місце співвідношення: . Таке співвідношення є оптимальним з точки зору відносної незалежності підприємства від позикових коштів, але в реальному бізнесі відбувається не завжди так. Впродовж 2016 року рівень показника знижується на 0,42, а в 2018 році зростає до 0,44. Але ми не можемо стверджувати, що підприємство погіршило рівень своєї фінансової стійкості до того, як проаналізуємо весь комплекс показників. Тому, на даному етапі аналізу вважаємо, що підприємство є фінансово стійким, тобто рівень достатній для здійснення безперервної господарської діяльності.

Коефіцієнт фінансової залежності на початок 2016 року становить 1,922, на кінець року – 2,006, на кінець 2017 року 2,363, а на кінець 2018 року 2,281, тобто впродовж аналізованого періоду спостерігається зростання

залежності підприємства від короткострокових позикових коштів, але ця залежність знаходиться в межах допустимої.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу свідчить про те, яка частина власного капіталу капіталізована, а яка перебуває у такій формі, що можна маневрувати цією частиною в ході нормальної господарської діяльності та здійснювати процеси інвестування за рахунок власних коштів. Коефіцієнт маневреності власного капіталу на початок 2016 року має від'ємне значення (-0,201) та свідчить про капіталізацію власного капіталу. Впродовж 2016 року коефіцієнт має рівень 0,043 – 0,061, тобто невелика частка власного капіталу перебуває у мобільній формі; на кінець 2017 року коефіцієнт дорівнює 0,193, тобто частка власного капіталу в мобільній формі зростає.

Таблиця 2.4

Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості ПАТ ЗМК «Запоріжсталь»

Найменування показника	2016 рік		2017 рік		2018 рік	
	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
Частка оборотних коштів в активах, відсотків	37,5	52,3	52,3	62,1	62,1	64,6
Частка власних оборотних коштів в їх загальній сумі, відсотків	-27,9	4,1	4,1	7,1	7,1	13,1
Частка власних оборотних коштів у покритті запасів, відсотків	-43,4	10,6	10,6	26,6	26,6	58,3
Частка запасів у оборотних активах, відсотків	64,3	38,6	38,6	26,7	26,7	22,5
Коефіцієнт покриття запасів	1,556	2,590	2,590	3,749	3,749	4,256
Коефіцієнт фінансової автономії	0,520	0,499	0,499	0,423	0,423	0,438
Коефіцієнт фінансової залежності	1,922	2,006	2,006	2,363	2,363	2,281
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,201	0,043	0,043	0,104	0,104	0,193
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,480	0,501	0,501	0,577	0,577	0,533
Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	0,166	0,156	0,156	0,145	0,145	0,121
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,166	0,106	0,130	0,093	0,115	0,073
Коефіцієнт структури позикового капіталу	0,216	0,148	0,148	0,095	0,095	0,080
Показник фінансового левериджу	0,922	1,006	1,006	1,363	1,363	1,281

В ході аналізу капіталу ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» ми наголошували на тому, що впродовж 2016 – 2018 рр. у підприємства зростає його залежність від короткострокових позикових коштів. Це підтверджує рівень коефіцієнту концентрації позикового капіталу. На початок 2016 року він становить 0,48, на кінець року 0,501, на кінець 2017 року – 0,577, а на кінець 2018 року – 0,533. Тобто за аналізований період залежність підприємства від позикового капіталу зросла, але не критично, що суттєво не вплинуло на рівень фінансової стійкості ПАТ ЗМК «Запоріжсталь».

Коефіцієнт структури довгострокових вкладень свідчить про зниження питомої ваги довгострокових позикових коштів у складі капіталу з 0,166 на початок 2016 р. до 0,121 на кінець 2018 р.

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів на початок 2016 року дорівнює 0,166, на кінець року – 0,106, на кінець 2017 року – 0,093, а на кінець 2018 року – 0,073, тобто поступово відбувається зниження питомої ваги довгострокових позикових коштів в структурі капіталу підприємства. Акцент переміщується в бік залучення короткострокових позикових коштів.

Коефіцієнт структури позикового капіталу свідчить про зміну структури у бік переважання короткострокових позикових коштів, залучення яких відбувається задля поповнення оборотного капіталу. Тобто свої інвестиційні потреби у фінансуванні підприємство задовольняє за рахунок власного капіталу (чистого прибутку). Дійсно, динаміка чистого прибутку, як свідчать дані фінансової звітності (Додатки Г, Д, Є). Динаміка чистого прибутку представлена на рис. 2.4.

Чистий прибуток є фінансовим забезпеченням, фінансовим потенціалом, який гарантує підприємству фінансову незалежність, спроможність до інвестиційного та інноваційного розвитку; здатність задовольняти інтереси власників підприємства; виконувати соціальні програми розвитку трудового колективу та забезпечувати економічний розвиток у довгостроковій перспективі.

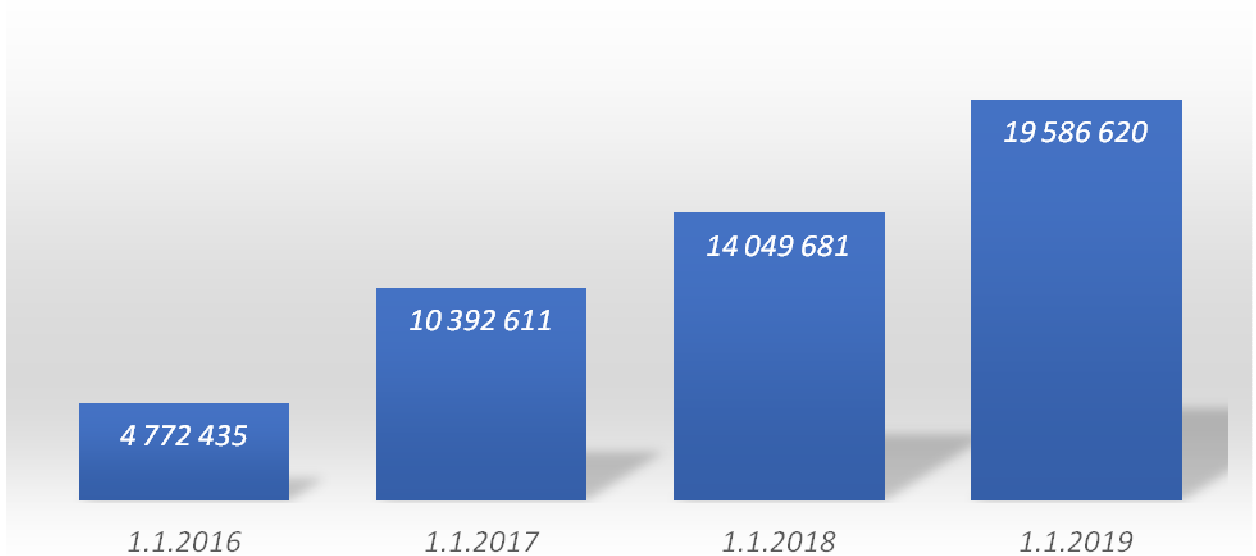


Рис. 2.4. Динаміка нерозподіленого (чистого) прибутку ПАТ «ЗМК «ЗСС»

Коефіцієнт фінансового леверіджу – це складова розрахунку ефекту фінансового важеля. Він показує, на скільки процентів збільшується рентабельність власного капіталу в результаті залучення позикових коштів в оборот підприємства. Він виникає в тих випадках, коли економічна рентабельність вище кредитного проценту. Ефект фінансового важеля відображає рівень отримання додаткового прибутку на власний капітал за рахунок різної частини використання позикових засобів.

Коефіцієнт фінансового важеля характеризує суму запозиченого капіталу, який використовує підприємство, із розрахунку на одиницю власного капіталу. Ми бачимо (табл. 2.4), що на початок 2016 р. сума позикового капіталу, яка припадає на 1 грн. власного капіталу, менше одиниці. Вже на кінець 2018 р. це співвідношення перевищує одиницю і складає 1,3, такий же рівень коефіцієнту спостерігається і впродовж всього періоду, що досліджується. Тобто, підприємство активує свою діяльність по залученню у господарський оборот позикових коштів. Зокрема – короткострокових позикових коштів з метою отримання додаткового

прибутку від виробництва та реалізації додаткового обсягу продукції ПАТ «ЗМК «ЗСС».

Додатково проведемо розрахунок ефекту фінансового важеля.

$$2016 \text{ рік: } (1 - 0,22) \times \left(\frac{5705008}{35288183} - \frac{1365189}{14304015,5} \right) \times \left(\frac{14304015,5}{17921730} \right) = 0,78 \times (0,162 - 0,095) = 0,052$$

$$2017 \text{ рік: } (1 - 0,22) \times \left(\frac{4079502}{51234771} - \frac{880515}{24815183} \right) \times \left(\frac{24815183}{23208623,5} \right) = 0,78 \times (0,0796 - 0,0353) = 0,0338$$

$$2018 \text{ рік: } (1 - 0,22) \times \left(\left(\frac{5670351}{66226359} \right) - \left(\frac{704229}{33447329,5} \right) \right) \times \left(\frac{33447329,5}{28562321,5} \right) = 0,8 \times (0,0841 - 0,021) = 0,0504$$

Доведено, що активізація залучення позикових коштів у господарський оборот підприємства позитивно впливає на рентабельність власного капіталу, тобто збільшує можливості для отримання додаткового прибутку.

Таким чином, нами за допомогою коефіцієнтного аналізу досліджено процес формування та ефективності використання активів і капіталу ПАТ «ЗМК «ЗСС» впродовж 2016 – 2018 рр. та сформульовано такі висновки:

- на підставі коефіцієнтного аналізу ліквідності з'ясовано, що оборотні активи та позикові кошти сформовано раціонально та ефективно використано у процесі виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності;
- також доведено, що підприємство активно формує власний капітал, зокрема нерозподілений чистий прибуток, що виступає фінансовим потенціалом розвитку для ПАТ «ЗМК «ЗСС»;
- на підставі коефіцієнтного аналізу фінансової стійкості з'ясовано, що співвідношення власного та позикового капіталу є раціональним та таким, що забезпечує достатній рівень фінансової стійкості підприємству як у короткостроковій, так і у довгостроковій перспективі;
- політика залучення позикових коштів у господарський оборот підприємства є обґрунтованою та дозволяє отримувати додатковий

обсяг чистого прибутку за рахунок збільшення обсягу виробництва та реалізації продукції.

2.3. Коефіцієнтний аналіз ефективності використання ресурсів та формування прибутку на ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь»

Ефективність використання ресурсів підприємства оцінюється за допомогою показників оборотності та рентабельності. В табл. 2.5 наведено результати розрахунків показників оборотності та рентабельності ПАТ «ЗМК «ЗСС».

Продуктивність праці впродовж 2016 – 2018 рр. має тенденцію до зростання, що є позитивним чинником, який характеризує використання трудових ресурсів. Так. За 2015 рік продуктивність праці склала 2242,9 тис.грн. на одну особу, за 2016 рік – 2368,8 тис.грн. на одну особу, за 2017 рік – 4147,6 тис.грн. на одну особу, а за 2018 рік – 5666,1 тис.грн. на одну особу. Можна стверджувати, що впродовж 2015 – 2018 рр. ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» ефективно використовує трудові ресурси, що дозволяє не тільки сплачувати заробітну плату своєчасно та в повному обсязі, а і реалізовувати політику мотивації персоналу до кращих результатів праці шляхом їх преміювання за трудові досягнення. Взагалі, на показник продуктивності праці впливають два чинники – обсяг виробленої продукції та чисельність промислово-виробничого персоналу. В даному випадку ми можемо стверджувати, що темп росту обсягу виробництва випереджує темп росту чисельності персоналу підприємства, тому показник продуктивності зростає, а ми констатуємо ефективне використання грошових коштів на оплату праці. Також можна стверджувати, що зростання показника продуктивності праці позитивно впливає на прибутковість підприємства тому, що виробляється більше продукції, яка є прибутковою.

Таблиця 2.5

Динаміка показників ефективності використання ресурсів ПАТ ЗМК «Запоріжсталь»

Найменування показника	2016 рік			2017 рік			2018 рік		
	01.01.2016	01.01.2017	відхилення за рік	01.01.2017	01.01.2018	відхилення за рік	01.01.2018	01.01.2019	відхилення за рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Продуктивність праці, тис.грн. / особу	2 242,9	2 368,8	126,0	2 368,8	4 137,6	1 768,8	4 137,6	5 666,1	1 528,5
Фондовіддача, гривень / гривень	2,163	2,055	-0,108	2,055	2,526	0,471	2,526	2,851	0,325
Час обороту коштів у розрахунках (ЧОКР), днів	63	121	57	121	178	57	178	210	32
Час обороту запасів (ЧОЗ), днів	102	117	15	117	87	-31	87	75	-12
Час обороту кредиторської заборгованості (ЧОКЗ), днів	202	264	62	264	263	0	263	267	4
Тривалість операційного циклу (ТОЦ), днів	305	381	76	381	350	-31	350	342	-8
Тривалість фінансового циклу, дн.	102	117	15	117	87	-31	87	75	-12
Оборотність власного капіталу, об.	2,382	1,850	-0,532	1,850	2,014	0,164	2,014	2,071	0,057
Коефіцієнт стійкості економічного росту	0,115	0,232	0,117	0,232	0,128	-0,104	0,128	0,153	0,025
Рентабельність активів, %	6,8	13,3	6,5	13,3	6,5	-6,8	6,5	7,1	0,6
Рентабельність власного капіталу, %	13,7	26,2	12,5	26,2	14,4	-11,7	14,4	16,5	2,1
Період окупності власного капіталу	7,301	3,821	-3,480	3,821	6,931	3,110	6,931	6,052	-0,879
Рентабельність продукції, %	33,13	39,91	6,78	39,91	22,02	-17,89	22,02	19,71	-2,31
Рентабельність діяльності, %	5,75	14,14	8,39	14,14	7,16	-6,98	7,16	7,98	0,82
Рентабельність сукупного капіталу	6,83	13,29	6,46	13,29	6,54	-6,75	6,54	7,24	0,7

Динаміка продуктивності праці представлена на рис. 2.5.

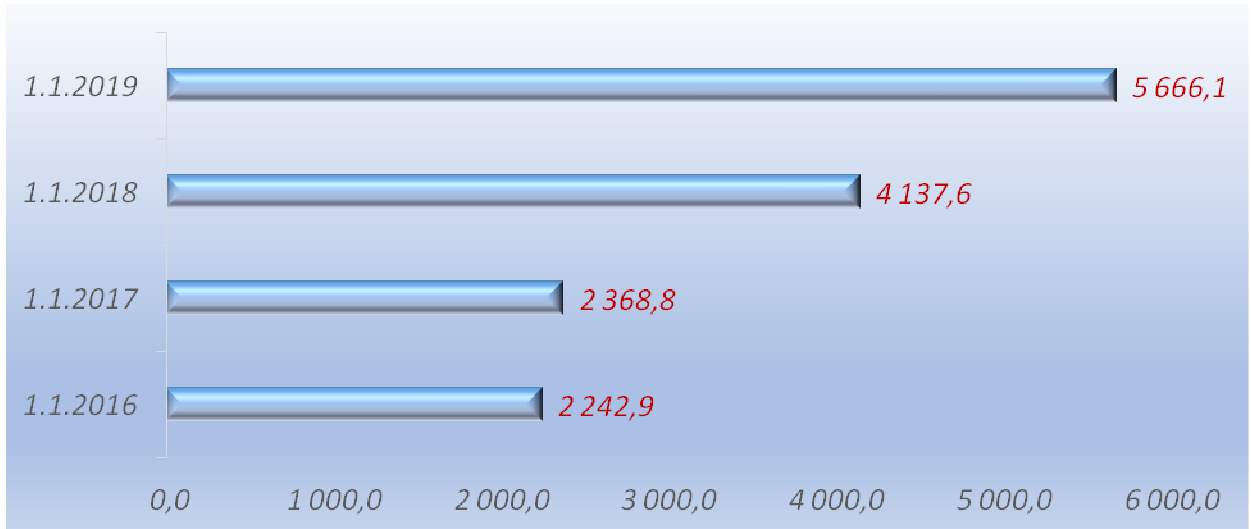


Рис. 2.5. Динаміка показника продуктивності праці ПАТ «ЗМК «ЗСС»

Наступним показником ефективності використання ресурсів, а саме основних засобів, є показник фондівдачі. У 2015 році він склав 2,163 у 2016 році – 2,055, у 2017 році – 2,526, у 2018 році – 2,851, тобто також спостерігається підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Така динаміка показника свідчить про зростання завантаженості обладнання. Значення показника залежить від двох факторів – обсягу виробництва продукції та середньорічної вартості основних засобів. Впродовж досліджуваного періоду обсяг виробництва зростає більш високими темпами, ніж середньорічна вартість основних засобів, що є позитивним результатом та свідчить про зростання прибутковості від використання основних засобів за рахунок додаткового обсягу виробництва продукції.

Динаміка показника фондівдачі представлена на рис. 2.6. Оборотність дебіторської заборгованості (у днях обороту) у 2015 році дорівнює 63 дн., у 2016 році 121 день, у 2017 році 178 дн. та у 2018 р. – 210 днів, тобто впродовж досліджуваного періоду підприємство змінило політику управління дебіторською заборгованістю з помірної на агресивну та у 2018 р. вже надає відтермінування повернення грошових коштів за відвантажену

продукцію на термін 210 днів, що негативно впливає на оборотність оборотних активів.



Рис. 2.6. Динаміка показника фондівдачі ПАТ «ЗМК «ЗСС»

Уповільнення оборотності дебіторської заборгованості може також привести до зниження прибутковості діяльності за рахунок негативного впливу чинника втрати реальної вартості дебіторської заборгованості. Така ситуація зазвичай спостерігається у періоди нестабільної економічної ситуації в країні та у світі. Таким чином, уповільнення оборотності дебіторської заборгованості являє собою ризик втрати прибутку підприємства. Динаміка оборотності дебіторської заборгованості представлена на рис. 2.7.



Рис. 2.7. Динаміка тривалості обороту ДЗ ПАТ «ЗМК «ЗСС»

Також спостерігається незначне, але також уповільнення оборотності запасів у 2015 – 2016 рр. Так, у 2015 році тривалість обороту запасів становила 102 дн., у 2016 році 117 дн. У 2017 році оборотність запасів вже становить 87 днів, а у 2018 році 75 дні. Таким чином, за весь період дослідження відбувається оптимізація оборотності запасів і скорочення терміну їх обороту з 102 дн. у 2015 р. до 75 днів у 2018 р. Така динаміка позитивно впливає на ефективність використання грошових коштів, які вкладає підприємство в оборотні активи, зокрема, в запаси. Запаси самі по собі є повільно ліквідними активами, тому мають тривалий період часу з моменту початку їх використання до моменту трансформації цих вкладень у грошові кошти, тому окреслена ситуація з прискоренням їх оборотності – позитивна тенденція до прискорення повернення грошових коштів на підприємство.

Час обороту кредиторської заборгованості у 2015 році становить 202 дн., у 2016 р. 264 дн., у 2017 р. 263 дн., у 2018 р. 267 днів. У порівнянні з 2015 р., у 2018 р. тривалість обороту кредиторської заборгованості зросла на 65 днів. Таким чином, впродовж досліджуваного періоду підприємство практично не змінювало політику управління кредиторською заборгованістю,

але спостерігається підвищення терміну повернення коштів і, як наслідок, зростання залежності підприємства від позикових коштів у вигляді кредиторської заборгованості (кошти клієнтів) (рис. 2.8).

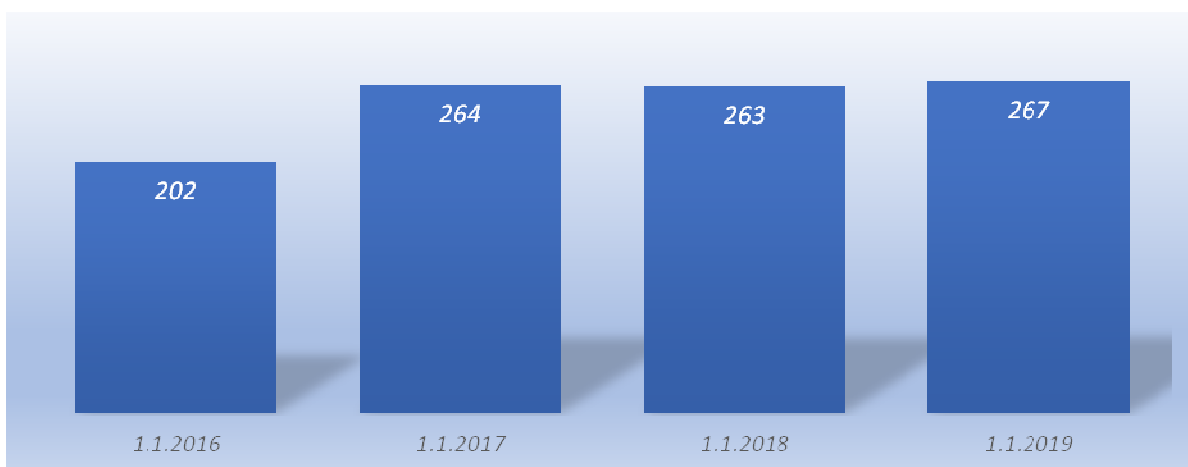


Рис. 2.8. Динаміка періоду обороту кредиторської заборгованості ПАТ «ЗМК «ЗСС»

За результатами аналізу коефіцієнтів оборотності нами розраховано тривалість операційного та фінансового циклів ПАТ ЗМК «Запоріжсталь».

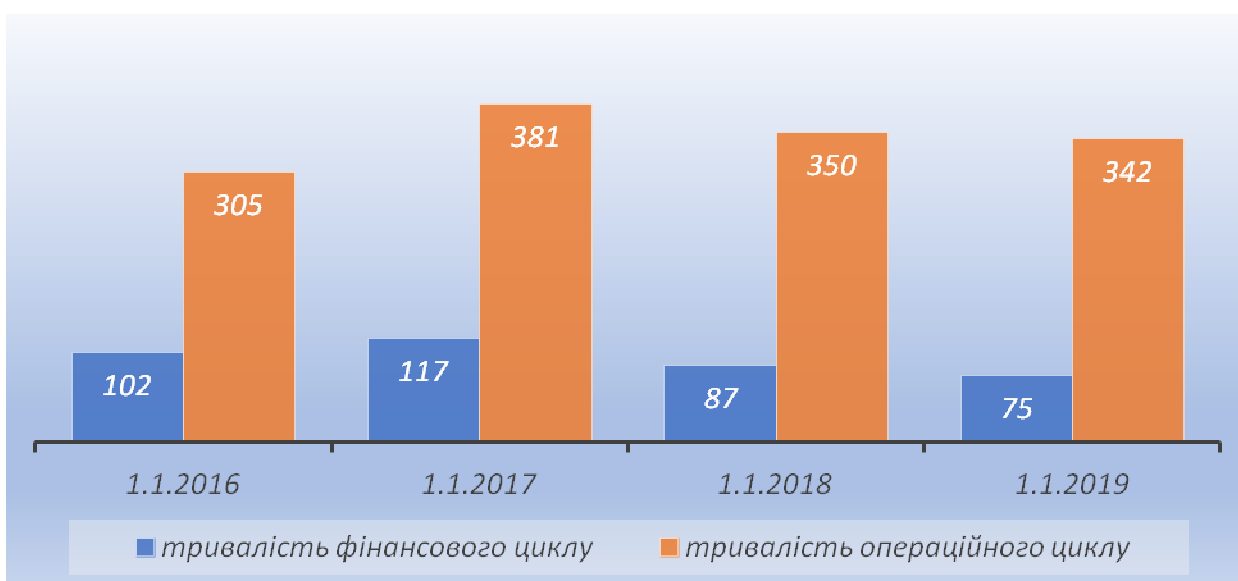


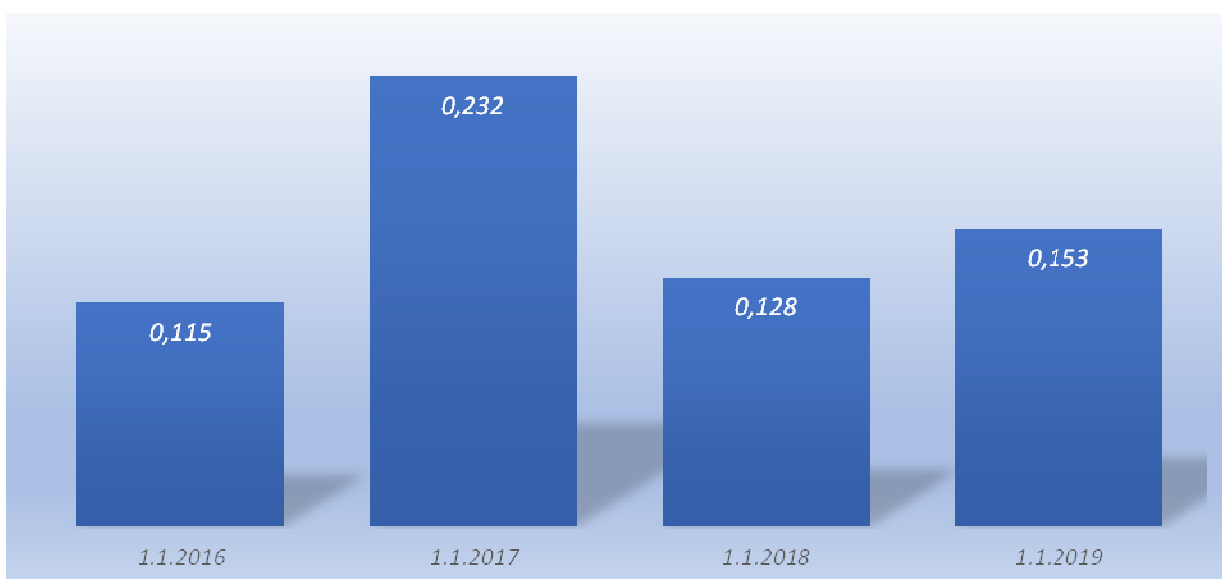
Рис. 2.9. Динаміка фінансового та операційного циклів ПАТ «ЗМК «ЗСС»

Ми бачимо, що оборотні кошти, які інвестовано в запаси та дебіторську заборгованість обертаються у 2015 році за 305 дн., у 2016 р. за 381 дн., у 2017 році за 350 днів, а у 2018 році за 342 дн. Це означає, що впродовж цього

періоду часу підприємство ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» може мати потребу у додатковому фінансуванні (як за рахунок власних коштів, так і за рахунок короткострокових позикових коштів). Будь-які запозичення грошових коштів передбачають виконання двох принципів: платності та поворотності. Тобто, така господарська операція передбачає додаткові витрати, які вплинуть на величину прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства; це веде до втрати певного обсягу чистого прибутку і, як наслідок, зниження прибутковості.

Оборотність власного капіталу свідчить про ефективність використання власного капіталу. Результати розрахунку свідчать про те, що в досліджуваному періоду за рік власний капітал здійснює приблизно два оберти за рік, що за методичними рекомендаціями вважається як ефективне використання власного капіталу.

Узагальнюючим показником цієї групи показників є коефіцієнт стійкості економічного росту. Так, у 2015 році він дорівнює 0,115, у 2016 році – 0,232; у 2017 році – 0,128; у 2018 році – 0,153, тобто за весь період коефіцієнт стійкості економічного росту має позитивну тенденцію росту, що також характеризує фінансово-господарську діяльність підприємства з позитивної точки зору. Динаміка коефіцієнту стійкості економічного розвитку представлена на рис. 2.10.



**Рис. 2.10. Динаміка коефіцієнта стійкості економічного росту ПАТ «ЗМК
«ЗСС»**

Важливими показниками оцінки ефективності (прибутковості) бізнесу є аналіз показників рентабельності (табл. 2.5).

Показник рентабельності активів називається ще коефіцієнтом трансформації. Він показує відношення чистого прибутку до середньорічної вартості активів. Найбільш прибутково активи використовувались у 2016 р. (13,3%). Слід зауважити, що позитивною є динаміка та тенденція росту рентабельності власного капіталу. Так, рентабельність власного капіталу ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» у 2015 році дорівнює 13,7%, у 2016 році – 26,2%, у 2017 році – 14,4%, а у 2018 році – 16,5%. Знову ми спостерігаємо закономірність найбільш ефективної роботи у 2016 році, але за підсумками роботи у 2018 році рівень рентабельності власного капіталу вище за рівень 2015 р. та 2017 р.

Рентабельність продукції підприємства ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» у 2015 році становить 33,1%, що з точки зору економіки підприємства є достатнім рівнем рентабельності. У 2016 році цей показник зростає до 39,9% та є найбільш ефективним за всі роки, що досліджується діяльність підприємства. Вже у 2017 році рентабельність продукції становить лише 22%, але таким рівнем рентабельності не може похизуватись ні одне підприємство Запорізької області, тому вважаємо, що і у 2017 році підприємство працювало ефективно на ринку його товарної продукції. У 2018 році рентабельність продукції становила 19,7%, тобто спостерігається негативна тенденція зниження конкурентних позицій підприємства на товарному ринку.

Також ми з'ясували, що впродовж досліджуваного періоду прискорюється період окупності власного капіталу, а саме: у 2015 році він складає 7,3 р., у 2016 р. – 3,8 р.; у 2017 р. – 6,9 р.; у 2018 р. – 6 р., тобто в більш короткий проміжок часу власники підприємства отримують приріст

власного капіталу, інвестованого у господарську діяльність ПАТ ЗМК «Запоріжсталь».

Показник рентабельності діяльності характеризує прибутковість основного виду діяльності підприємства. Знову спостерігається найбільш високий рівень показника у 2016 р. (14,4%), а в 2018 р. рівень показника становить 7,98%. Але навіть зниження рівня прибутковості діяльності не зменшує позитивного результату від основного виду діяльності, що свідчить про спроможність підприємства отримувати стабільні прибутки впродовж 4-х років поспіль.

В цілому слід констатувати, що ефективність використання ресурсів та прибутковість ПАТ «ЗМК «ЗСС» є стабільними впродовж всього періоду дослідження, а підприємство можна вважати прибутковим та таким, що має стійкі конкурентні позиції на ринку товарів та капіталів.

Висновки до розділу 2

ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» являє собою підприємство з повним металургійним циклом. Предметом діяльності підприємства є виробництво та збут металургійної продукції, металовиробів виробничого і побутового призначення, інших супутніх видів продукції металургійного циклу. Крім того, здійснюється виробництво та збут іншої продукції промислово-технічного призначення, сільськогосподарської продукції, товарів народного споживання і продуктів харчування.

Динаміка основних фінансових результатів ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» виконаний на підставі даних фінансової звітності і показує таке: темп росту собівартості реалізованої продукції у 2016 – 2017 рр. складає 161,65% та випереджує темп росту чистого доходу від реалізації продукції (140,98%), що свідчить про неефективну політику управління витратами, що відносяться до собівартості; у цьому ж періоді темп росту валового прибутку, операційного прибутку та чистого прибутку менше 100%, тобто абсолютні показники

прибутку знижуються, що також негативно впливає на економічну безпеку; у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. темп росту собівартості складає 128,99%, він перевищує темп росту чистого доходу від реалізації продукції (126,54%), але не суттєво, що позитивно позначилось на темпі росту валового прибутку (він склав 92,6%), але темп росту операційного прибутку та чистого прибутку значно нижче за показники попереднього періоду; це свідчить про неефективне управління витратами на рівні операційної діяльності, що спричинило падіння обсягу чистого прибутку.

Таким чином, нами за допомогою коефіцієнтного аналізу досліджено процес формування та ефективності використання активів і капіталу ПАТ «ЗМК «ЗСС» впродовж 2016 – 2018 рр. та сформульовано такі висновки: на підставі коефіцієнтного аналізу ліквідності з'ясовано, що оборотні активи та позикові кошти сформовано раціонально та ефективно використано у процесі виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності; також доведено, що підприємство активно формує власний капітал, зокрема нерозподілений чистий прибуток, що виступає фінансовим потенціалом розвитку для ПАТ «ЗМК «ЗСС»; на підставі коефіцієнтного аналізу фінансової стійкості з'ясовано, що співвідношення власного та позикового капіталу є раціональним та таким, що забезпечує достатній рівень фінансової стійкості підприємству як у короткостроковій, так і у довгостроковій перспективі; політика залучення позикових коштів у господарський оборот підприємства є обґрунтованою та дозволяє отримувати додатковий обсяг чистого прибутку за рахунок збільшення обсягу виробництва та реалізації продукції.

В цілому слід констатувати, що ефективність використання ресурсів та прибутковість ПАТ «ЗМК «ЗСС» є стабільними впродовж всього періоду дослідження, а підприємство можна вважати прибутковим та таким, що має стійкі конкурентні позиції на ринку товарів та капіталів.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ «ЗМК «ЗАПОРІЖСТАЛЬ» ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

3.1. Концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» в контексті прибутковості

Ділова активність проявляється в динамічності розвитку підприємства, досягненні поставлених цілей, які відображають натуральні і вартісні показники, що характеризують ефективність використання економічного потенціалу підприємства і освоєння ринків збуту. Розуміння ділової активності, на нашу думку, зводиться до наступного, це:

- «економічна динаміка», що уособлює найбільш загальні закономірності функціонування господарюючої системи: динамізм і повторюваність послідовних циклів процесу відтворення «ресурси → виробництво → кінцевий продукт → використання кінцевого продукту». Це дає підстави тлумачити її як тривалу тенденцію циклів відтворення, що змінюють один одного, що має хвильовий і циклічний характер;
- «економічне зростання» підприємства слід розглядати як здатність його економіки до реалізації виробничих можливостей та розширення можливостей задовольняти зростаючі потреби населення в товарах та послугах;
- «економічний розвиток» – суттєвий, необхідний рух і зміни чогонебудь у часі, на відміну від економічного зростання, включає не тільки масштаби й динаміку господарської діяльності, а й удосконалення тих чи інших її елементів на основі прогресу – трансформації – еволюції.

Таким чином, саме поняття «ділова активність» поєднує в собі динамізм розвитку, прискорення циклу виробництва (економічна динаміка),

збільшення об'ємів випуску продукції (економічне зростання), а також рух вперед на ряду із науково-технічним прогресом (економічний розвиток).

При проведенні аналізу ефективності діяльності підприємства, тобто його ділової активності, необхідно враховувати інтереси користувачів аналітичної інформації, які умовно можна розділити на чотири групи.

Перша група – інвестори і кредитори, тобто фізичні та юридичні особи, що позичили гроші комерційній організації на довгостроковій основі і отримують свою частку у вигляді відсотків за позику. Головний абсолютний показник, що характеризує результативність роботи комерційної організації з позиції цієї групи осіб – прибуток до вирахування відсотків і податків. У більшості економічно розвинених країнах, відсотки сплачені списуються на витрати і зменшують прибуток до оподаткування, саме тому інвестування і кредитування вважається вигідний, оскільки його вартість менше вартості власного капіталу.

Друга група – державні органи, що контролюють та забезпечують нормальне функціонування підприємства. Кожна така організація відіграє свою роль у вирішенні комплексу соціальних і економічних завдань, що становлять життєво важливий інтерес для держави. Що стосується соціальних завдань, то можна згадати про додаткові робочі місця, про морально-психологічну стабільність працівників, що мають постійну роботу. З економічної позиції зацікавленість держави не менш очевидна. Надаючи кожній конкретній організації можливість функціонувати, регулюючи цей процес за допомогою відповідних нормативно-розподільних документів і в певному сенсі сприяючи йому за допомогою різних пільг, протекції, фінансування, держава розраховує, у свою чергу, на отримання певного доходу за допомогою системи оподаткування.

Третя група – власники підприємства. З позиції даних осіб, для них важливий кінцевий результат, тобто показник чистого прибутку, а з позиції довгострокової перспективи являє собою інтерес сума реінвестованого прибутку.

Четверта група включає працівників підприємства та його контрагентів (постачальників і кредиторів) Представники цієї групи задовольняють свої інтереси різними способами, в тому числі і шляхом отримання відповідної частки від загальних доходів комерційної організації (заробітна плата, відсотки за поточними кредитами і позиками, можливість збуту продукції даної організації та інші). Виходячи з інтересів груп користувачів інформації про ділову активність підприємства, нами згруповані чинники, що впливають на ділову активність.

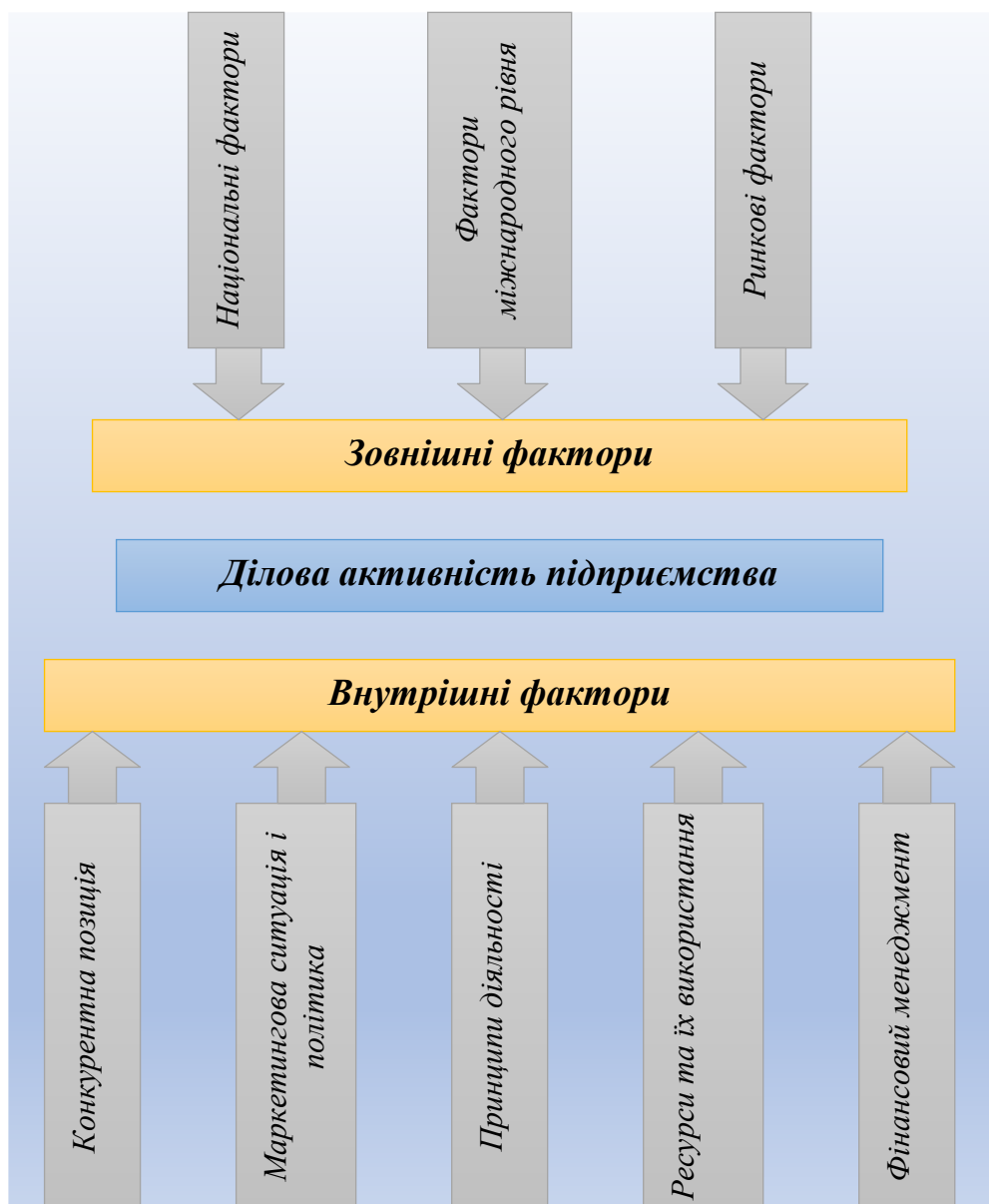


Рис. 3.1. Фактори, що впливають на ділову активність підприємства в контексті прибутковості ПАТ «ЗМК «ЗСС»

Отже, згідно з рис. 3.1, фактори, що впливають на діяльність

підприємства, а значить і на його ділову активність, поділяються на зовнішні та внутрішні фактори. До факторів міжнародного рівня входять: загальноекономічні фактори – циклічність економічного розвитку, фінансова політика транснаціональних банків і фондів; міжнародні економічні відносини – стабільність економічної та валютно-фінансової політики, стійкість міжнародних зв'язків, особливості розвитку світових товарних ринків, укладання міжнародних угод – створення вільних економічних зон, зон вільної торгівлі, тарифні угоди (митний союз), міжнародний маркетинг; міжнародна конкуренція – рівень витрат на виробництво одиниці товару на зарубіжних підприємствах, рівень цін на товари у конкурентів, рівень якості товарів, що виготовляються зарубіжними компаніями, ліцензійна торгівля, організація спільних підприємств.

Національні фактори підприємницької діяльності складаються з: політичних факторів – відношення до власності, принципи земельної політики держави, відношення держави до підприємництва, податкова політика, обмеження монополізму, захист конкуренції; економічних та демографічних факторів – купівельна спроможність населення, інвестиційний клімат у країні, рівень інфляції, рівень мінімальної заробітної плати, зміни галузевої та професійно – кваліфікаційної структури, рівень безробіття, підприємницька активність. І остання складова зовнішніх факторів – ринкові, включають: форми конкуренції, науково – технічні фактори та поведінку споживача.

Внутрішні фактори ділової активності формуються та залежать від самого підприємства і піддаються його управлінню та впливу. Відповідно до рис 3.1, вони включають: конкурентну позицію підприємства, яка відображається в – репутації підприємства, кваліфікації керівництва та працівників, частці ринку, стадії життєвого циклу підприємства, територіальному розміщенні підприємства, віддаленості від ринків збуту, доступі до матеріальних, трудових, фінансових ресурсів, рівні адаптивності підприємства до змін ринкової ситуації; принципи діяльності – концепція

основної діяльності підприємства, стимулювання творчої, результативної праці, інноваційна активність підприємства, диверсифікація виробництва, позитивна репутація підприємства; маркетингову стратегію і політику – сегментація ринку, товарна, цінова, збутова, комунікаційна, рекламна політика; фінансовий менеджмент, як ключовий фактор впливу на ділову активність, включає – структуру балансу, платоспроможність, ліквідність, співвідношення власних і позикових коштів, вартість капіталу, структуру майна, інвестиційну привабливість, рівень прибутку, рентабельності.

Оцінку ділової активності підприємства в контексті прибутковості здійснюють за напрямками щодо мобілізації внутрішніх ресурсів економічного зростання та параметрами активності у зовнішньому економічному середовищі. Внутрішня активність виражається у зростанні економічного потенціалу підприємства чи підвищенні ефективності його використання.

Опрацювання теоретичних підходів до оцінки ділової активності в контексті прибутковості надало нам змогу сформулювати принципи, на яких повинен ґрунтуватись концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «ЗСС» в контексті прибутковості:

- *державний підхід* при оцінці економічних явищ, результатів господарювання;
- *науковий характер*, тобто він має базуватися на положеннях діалектичної теорії пізнання, враховувати вимоги економічних законів розвитку виробництва, використовувати досягнення науково-технічного прогресу і передового досвіду, новітні методи економічних досліджень;
- *комплексність аналізу*, що потребує охоплення всіх ланок і всебічного вивчення причинних залежностей в економіці підприємства;
- *системний підхід до аналізу*, коли кожний об'єкт розглядається як складна динамічна система, що включає низку елементів, у певний спосіб пов'язаних між собою та зовнішнім середовищем;

- *об'єктивність, конкретність, точність.* Аналіз має ґрунтуватися (базуватися) на достовірній, перевіреній інформації, що реально відображує об'єктивну дійсність, а висновки його – бути обґрунтовані точними аналітичними розрахунками;
- *дійовий характер,* тобто активно впливати на процес виробництва і його результати, своєчасно виявляти прорахунки та використовувати результати аналізу для управління підприємством;
- *плановий характер,* систематичне проведення аналізу з розподілом зобов'язань щодо виконання аналітичної роботи між виконавцями і контролю за її проведенням;
- *оперативний характер,* вміння швидко й чітко проводити аналіз, приймати управлінські рішення та впроваджувати їх в життя;
- *демократичний характер.* Залучення до проведення аналізу широкого кола працівників підприємства забезпечує більш повне виявлення передового досвіду і використання внутрішньогосподарських резервів;
- *ефективність аналізу,* тобто витрати на його проведення мають давати багатократний ефект.

Таким чином, запропонований нами концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «ЗСС» в контексті прибутковості представлено на рис. 3.2. Концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «ЗСС» ґрунтується на встановленому переліку принципів, реалізація яких в процесі розробки політики управління діловою активністю в контексті прибутковості дозволяє забезпечити зростання прибутковості; враховує систематизовані за групами внутрішні і зовнішні чинники впливу на ділову активність в контексті прибутковості; реалізується за допомогою технології коефіцієнтного аналізу з використанням багатофакторних моделей оцінки.

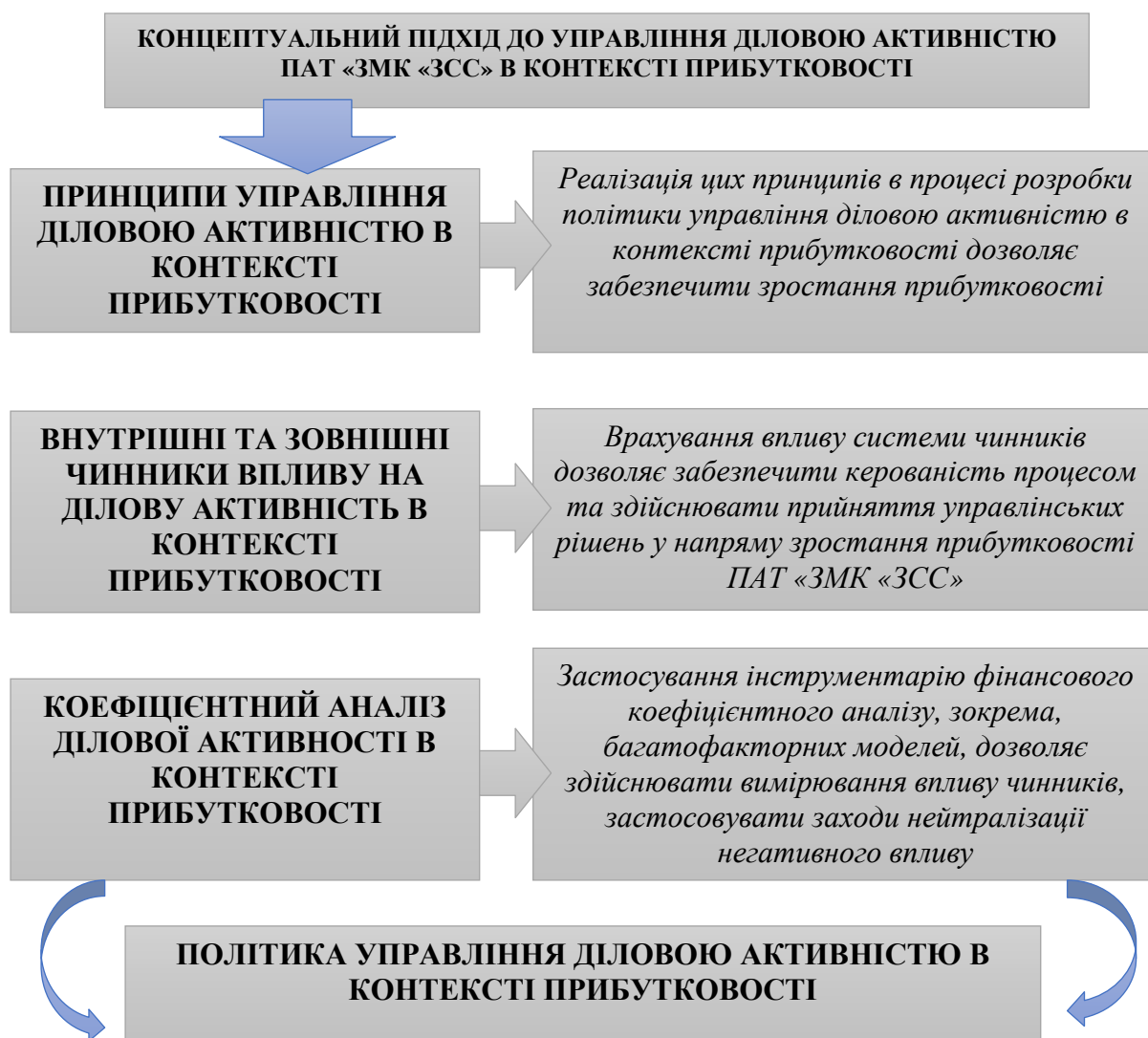


Рис. 3.2. Концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «ЗСС»

3.2. Прогнозування прибутковості власного капіталу ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» за технологією багатофакторного коефіцієнтного аналізу

Найбільш розповсюдженою технологією управління прибутковістю є застосування багатофакторних моделей оцінки інструментарію фінансового аналізу. Важливу роль у рентабельності підприємства, а отже і у діловій активності підприємства, відіграє частка власного капіталу у складі сукупного капіталу.

На основі отриманих розрахунків (п.2.3 магістерської роботи) рентабельність власного капіталу видно, що показник зростає з 13,7% у 2015 р. до 26,2% у 2016 р.. але у 2017 р. він знижується до 14,4%, а у 2018 р. незначно зростає до 16,5%. Щоб проаналізувати фактори впливу на зміну рентабельності власного капіталу широкого розповсюдження набула факторна модель фірми «DuPont». Призначення моделі – визначити фактори, що впливають на ефективність роботи підприємства і оцінити їх вплив. Для проведення аналізу необхідно змодельювати факторну модель коефіцієнта рентабельності власного капіталу.

$$R_{ROE} = \frac{\text{Чистий}_{\text{прибуток}}}{\text{Власний}_{\text{капітал}}} = R_{NPM} * P_{\text{від}} * K_{\text{зал}} = \frac{\text{Чистий}_{\text{прибуток}}}{\text{Виручка}_{\text{від реалізації}}} * \frac{\text{Виручка}_{\text{від реалізації}}}{\text{Усього}_{\text{активів}}} \quad (3.1)$$

де $P_{\text{від}}$ – ресурсовіддача; R_{NPM} – чиста рентабельність продажу; $K_{\text{зал}}$ – коефіцієнт фінансової залежності.

Таблиця 3.1

Динаміка коефіцієнту рентабельності власного капіталу і факторних показників у динаміці

Показник	2016	2017	2018	Відхилення	
				2017 – 2016	2018 – 2017
Чиста рентабельність продажу (1)	7,1	3,01	3,5	-4,09	+0,49
Ресурсовіддача (2)	0,94	0,91	0,89	-0,03	-0,02
Коефіцієнт фінансової залежності (3)	2,0	2,4	2,3	+0,4	-0,1
Рентабельність власного капіталу	13,3	6,5	7,1	-6,8	+0,6

Результати розрахунку впливу чинників на результативний показник рентабельності власного капіталу показують таке:

- рентабельність власного капіталу знизилась у 2017 р. у порівнянні з 2016 р. в результаті зниження чистої рентабельності продажу,

ресурсовіддачі, а зросла в результаті зростання коефіцієнту фінансової залежності;

- зростання рентабельності власного капіталу у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. зросла в результаті зростання показника чистої рентабельності продажу, два інших фактори – уповільнення оборотності активів та незначне зниження коефіцієнту фінансової залежності.

На основі отриманих розрахунків підприємству ПАТ «ЗМК «ЗСС» необхідно: по-перше, впровадити удосконалену маркетингову політику продажу для відновлення рівня показника рентабельності продажу. Підприємству необхідно стимулювати продажі виробленої готової продукції; розробити спеціальну маркетингову стратегію щодо збуту продукції. По-друге, підприємству необхідно розробити та впровадити систему бюджетування тому, що втрата прибутку відбувається в результаті нераціональної системи управління витратами.

Бюджет – це сума коштів, які є в розпорядженні для виконання визначених функцій та проведення певних заходів у рамках загальнофірмового планування. Він може складатися у формі заданих показників, яких слід дотримуватися у плановому періоді. Наприклад, для підприємства в цілому чи для окремого структурного підрозділу доводиться бюджет витрат (чи статті витрат), якого він повинен дотримуватися. Конкретні джерела покриття витрат при цьому не вказуються. Досить часто бюджет складається у формі каталогу заходів, які слід здійснити в плановому періоді; при цьому наводиться обсяг коштів, які виділені для реалізації цих заходів. Водночас є тип бюджетів, в яких поряд з напрямками використання ресурсів відображаються джерела покриття витрат. У бюджеті можуть відображатися як вартісні, так і кількісні показники планового періоду. Процес складання бюджетів і контролю за їх виконанням одержав назву бюджетування.

До основних характеристик бюджетування можна віднести:

- короткостроковість (до одного року);

- високий рівень конкретизації;
- внутрішню спрямованість;
- тісну інтеграцію з контролем та аналізом відхилень.

Існує декілька підходів до формулювання функцій бюджетування.

Найбільш розповсюдженою є класифікація функцій, запропонована німецькими експертами в галузі контролінгу:

- *функція регулювання фінансових компетенцій* (визначення потреби у фінансових ресурсах, необхідних для досягнення поставлених цілей окремими підрозділами підприємства);
- *функція прогнозування* (в бюджетах знаходять свій фінансовий вираз майбутні операції підприємства);
- *функція координації* (наявні та мобілізовані фінансові ресурси повинні спрямовуватися на досягнення цілей, визначених у стратегії розвитку підприємства);
- *функція мотивації* (виконання бюджетних показників є критерієм ефективності діяльності окремих осіб, структурних підрозділів тощо).

Необхідною передумовою і складовою бюджетування є планування, яке власне й конкретизується в бюджетах. І хоча досить часто в літературних джерелах поняття «бюджетування» та «планування» вживаються як синоніми, їх слід розрізняти: бюджетування зорієнтоване в основному на фіксацію та координацію показників у короткостроковому періоді, а планування – на прогнозування шляхів і засобів досягнення поставлених цілей як у коротко-, так і довгостроковій перспективі. Фінансовий план виконує два основні завдання: по-перше, він є фінансовим прогнозом, який надає випереджаючу інформацію про розвиток грошових надходжень і видатків у майбутньому; по-друге, його можна розглядати як фінансовий бюджет, в якому відображаються задані показники.

Типова схема бюджетування у загальному вигляді представлена в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Етапи бюджетування на підприємстві ПАТ «ЗМК «ЗСС»

Зміст етапу (заходи)	Виконавці	Строки
Вироблення (уточнення) стратегічних цілей	Група стратегічного планування, контролер	постійно
Оформлення та доведення до менеджерів верхньої і середньої ланок «бюджетної резолюції» (листа з планування)	Центральна служба контролінгу, за підписом правління	до поточного року
Розробка спеціальних первинних форм, за якими проводитиметься збір інформації та доведення цих форм до відповідальних за їх заповнення працівників чи структурних підрозділів	Відділ контролінгу	до поточного року
Заповнення первинних форм і направлення їх до відділу контролінгу	Структурні підрозділи	до поточного року
Розробка фінансових прогнозів, планування та аналіз альтернатив (окреслення альтернативних можливостей залучення та використання ресурсів)	Контролер у співпраці з відповідними службами	до поточного року
Збалансування планів шляхом оптимального поєднання наявних альтернатив	Служби контролінгу	до поточного року
Координація показників різних бюджетів	Служби контролінгу	до поточного року
Фіксація узгоджених показників у конкретних бюджетах	Служби контролінгу	до поточного року
Затвердження бюджетних показників і доведення бюджетів до виконавців	Правління, керівництво підприємства	до поточного року
Бюджетний контроль: визначення відхилень фактичних показників від планових та аналіз причин відхилень	Служби контролінгу у співпраці з виконавцями бюджетів	Бюджетний та післябюджетний періоди
Рапортування (підготовка проміжних і кінцевих звітів) про результати виконання бюджетів	Служби контролінгу	Бюджетний та після-бюджетний періоди
Коригування планів і бюджетів відповідно до рекомендацій, що містяться в рапортах	Група стратегічного планування, керівництво, контролер	Бюджетний та після-бюджетний періоди

Процес бюджетування на майбутній рік починається з вибірки та розрахунку центральною службою контролінгу основних цільових показників монетарного характеру, які впливають зі стратегічного плану. Після цього готується «бюджетна резолюція» або «лист з планування», в якому окреслюються основні орієнтири діяльності підприємства в бюджетному році в розрізі окремих сфер і параметрів діяльності. В листі акцентується увага на основних факторах зовнішнього впливу, доводяться

монетарні цілі на бюджетний рік та загальні рекомендації щодо їх досягнення. Наприклад, у листі в розділі спеціальних рекомендацій може зазначатися, що для досягнення планового обсягу операційного Cash-flow слід зменшити затрати на сировину та основні матеріали. Для цього доцільно укладати угоди на поставку на вигідніших умовах, зокрема з оплатою по факту, тобто після надходження сировини та матеріалів на склад, навіть якщо це зумовить необхідність робити закупки у непостійних постачальників.

Необхідною передумовою успішного бюджетування на підприємстві є ефективно діюча система обліку, звітності та збору інформації. Для складання бюджетів кожному відповідальному підрозділу чи працівникові доводяться спеціальні табличні форми, в яких у розрізі окремих періодів і позицій зазначається характер показників чи іншої інформації, яку слід представити. Заповнені форми направляються у відділ контролінгу, який їх обробляє та систематизує. Одна група показників служить базовою інформацією для прогнозних розрахунків, а інші – безпосередньо фіксуються в бюджетах. Зміст окремих форм та їх вигляд визначаються службами контролінгу залежно від їх інформаційних потреб і структури носіїв інформації на кожному конкретному підприємстві. При складанні бюджетів рекомендується застосовувати форми, які за своїм змістом і структурою наближені до документів фінансової та податкової звітності, що значно полегшить роботу в рамках бюджетного контролю (*план-факт порівняння*).

У гнучких бюджетах планові розрахунки затрат і фінансових результатів прив'язуються до обсягів виробництва та реалізації продукції. До цієї категорії бюджетів належать бюджет витрат, які відносяться до умовно змінних (змінюються пропорційно до обсягів виробництва). На відміну від цього, показники фіксованих бюджетів здебільшого не змінюються зі зміною обсягів виробництва. За принципом фіксованого бюджетування складають бюджет адміністративних витрат, бюджет витрат на збут тощо.

За способами бюджетування розрізняють: нуль-базис-бюджетування (рис. 3.3) і традиційне бюджетування.

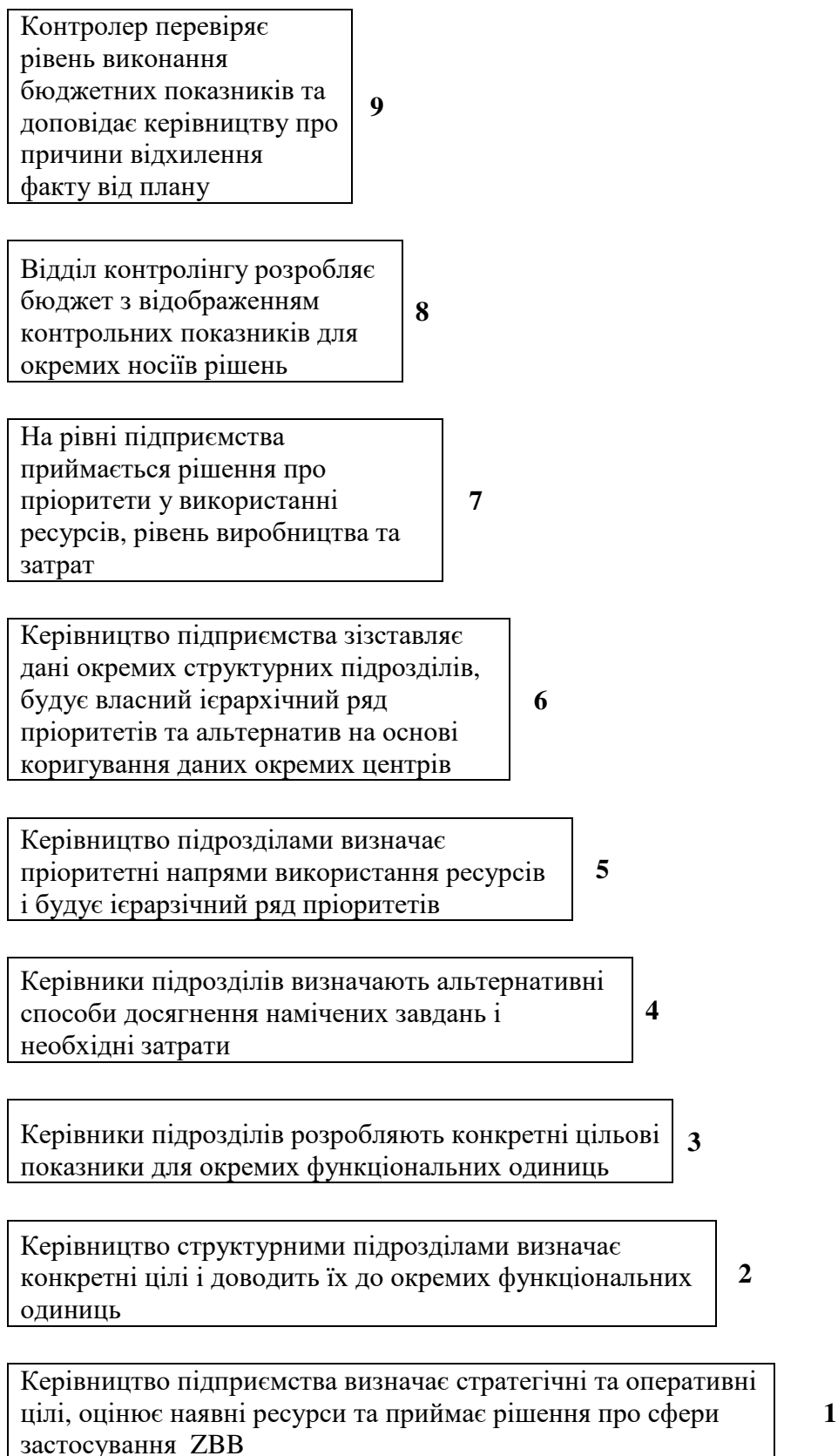


Рис.3.3. Етапи нуля-базис-бюджетування

Методологія нуля-базис-бюджетування (ZBB — Zero-Base-Budgeting) використовується у разі заснування нового підприємства, розширення діючих

виробничих потужностей (для збільшення обсягів та асортименту продукції) чи в рамках контролінгу витрат з метою виявлення резервів їх зниження. Базою для нуль-базис-бюджетування є так звана точка-нуль (інформація про результати діяльності попередніх періодів, зокрема витрати до розрахунків не беруться). Бюджетні показники за цим способом розраховуються на основі нового обрахунку потреби в капіталі для фінансування необоротних та оборотних активів з використанням широкого масиву інформації щодо технологічних процесів, норм і нормативів, калькулювання собівартості продукції, ціноутворення тощо.

В основі традиційного бюджетування лежать показники діяльності, зокрема показники потреби в капіталі та рівня витрат попередніх періодів. При цьому застосовується методологія екстраполяції. Цей спосіб, як правило, використовується за відносно стабільних тенденцій у сфері виробництва та реалізації продукції (асортимент та обсяги виробництва в плановому періоді суттєво не відрізняються від попередніх періодів або ж зміни відбуваються згідно з чітко вираженою тенденцією). У даному разі недоцільно наново здійснювати розрахунок усіх позицій затрат. Це можна зробити на основі коригування показників попередніх періодів на відповідні прогнозні величини.

Таким чином, основна відмінність ZBB від традиційного планування полягає в тому, що останнє значною мірою зорієнтоване на показники діяльності, зокрема показники рівня витрат попередніх періодів (які можуть бути не виправдано завищеними). Головною метою ZBB є визначення оптимального рівня витрат підприємства та пріоритетних напрямів використання обмежених фінансових ресурсів. У рамках ZBB аналізуються всі статті витрат і по кожній із них визначаються можливості економії. Враховуючи те, що ZBB є більш трудомістким, а отже, витратнішим методом, його слід використовувати лише за неможливості застосування традиційного бюджетування (наприклад, заснування нового підприємства) чи

у разі, якщо воно є недостатньо об'єктивним (наприклад, суттєво завищена потреба в капіталі).

Як уже зазначалося, невід'ємні складові бюджетування – це бюджетний контроль і рапортування, що виступають основою для коригування планів і діяльності. В умовах підвищеної інформатизації усієї діяльності підприємства вважаю доцільним впровадити на підприємстві систему бюджетування на основі спеціально розроблених економічних інформаційних програм. На основі таких програм прискориться процес запуску узгодження та виконання бюджетів.

Завдяки застосуванню технології бюджетування та використовуючи багатофакторні моделі оцінки та прогнозування рівня рентабельності власного капіталу, розробимо прогнозну модель росту рентабельності власного капіталу на ПАТ «ЗМК «ЗСС» за умови, що відновлення рівня рентабельності відбувається з темпом росту 10% (темп росту рентабельності власного капіталу у 2017 – 2018 рр.).



Рис. 3.4. Динаміка прогнозного значення рентабельності власного капіталу на ПАТ «ЗМК «ЗСС»

Таким чином, за умови впровадження системи бюджетування і активізації маркетингово-збутової діяльності у 2025 р. підприємство буде мати змогу відновити рівень рентабельності власного капіталу до 13,84%, що навіть перевищує показник 2016 р. Така модель буде працювати у тому випадку, якщо інші показники діяльності підприємства будуть мати аналогічні тенденції досліджуваному періоду 2016 – 2018 рр.

Також, згідно моделі «Дюпон», впродовж 2016 – 2018 рр. спостерігається уповільнення оборотності активів, тому необхідно удосконалити політику управління активами, зокрема оборотними активами тому, що впродовж цього ж періоду підприємство активно залучає короткострокові позикові кошти на поповнення оборотних активів, які є платними фінансовими ресурсами. Ефективне управління оборотними активами ПАТ «ЗМК «ЗСС» полягає в такому.

Вибір оптимального рівня і раціональної структури оборотних активів з урахуванням специфіки діяльності підприємства. При цьому найбільш загальними умовами забезпечення раціональної структури оборотних активів для всіх підприємств незалежно від організаційно-правових форм господарювання та форм власності є такі. По-перше, вартість оборотних активів активів (без урахування грошових коштів) має бути більшою або дорівнювати сумі кредиторської заборгованості за товарними операціями. По-друге, сума дебіторської заборгованості на визначену дату за балансом має бути меншою або дорівнювати загальній сумі кредиторської заборгованості на відповідну дату.

Вибір оптимального рівня джерел формування оборотних активів, ураховуючи при цьому ефективність використання оборотного капіталу та ризику, який впливає на фінансову стійкість і платоспроможність підприємства.

Наявність чистого оборотного капіталу, який дає змогу забезпечити рівень ліквідності балансу підприємства (абсолютної, поточної, загальної).

Визначені коефіцієнти повинні перевищувати оптимальні значення або дорівнювати їм. Слід зазначити, що в практиці господарювання мінімальна величина чистого оборотного капіталу має бути не нижче 10% загального обсягу оборотних активів. Інакше підприємство може втратити платоспроможності.

У разі від'ємного значення чистого оборотного капіталу підприємство змушене залучати кредити комерційного банку.

Забезпеченість підприємства оптимальним розміром грошових коштів, який залежить від обсягу виробництва та швидкості оборотності оборотних активів, у тому числі і грошових коштів. Ефективне управління оптимальним розміром грошових коштів досягається прискоренням надходження грошових коштів на поточний рахунок підприємства, скороченням періоду для здійснення розрахунків за відвантаженою продукцією, підвищенням ефективності від вкладених грошових коштів. Завдання підвищення ефективності використання грошових коштів може бути досягнуте через інвестування у високоліквідні фінансові інструменти або зберігання тимчасово вільних грошових коштів на депозитних рахунках комерційних банків. Підвищується ефективність використання грошових коштів за рахунок мінімізації сукупних витрат на їх утримання і зворотної конвертиції короткострокових вкладень у готівкові засоби платежу.

Вибір оптимального операційного і фінансового циклів через скорочення виробничого процесу, прискорення оборотності дебіторської заборгованості та уповільнення оборотності кредиторської заборгованості.

За рахунок впровадження системи бюджетування на підприємстві систематизується та прискорюється процес запуску узгодження і виконання бюджетних статей. Також система бюджетування покликана значно зменшити витрати підприємства. За допомогою впровадження та стимулювання маркетингової політики продажу підвищується імідж підприємства на товарному ринку. Всі ці заходи у сукупності покликані

значно підвищити фінансову стійкість підприємства, його прибутковість, а отже, і його ділову активність.

Висновки до розділу 3

Запропоновано концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «ЗСС» в контексті прибутковості представлено на рис. 3.2. Концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «ЗСС» ґрунтується на встановленому переліку принципів, реалізація яких в процесі розробки політики управління діловою активністю в контексті прибутковості дозволяє забезпечити зростання прибутковості; враховує систематизовані за групами внутрішні і зовнішні чинники впливу на ділову активність в контексті прибутковості; реалізується за допомогою технології коефіцієнтного аналізу з використанням багатofакторних моделей оцінки.

Результати розрахунку впливу чинників на результативний показник рентабельності власного капіталу показують таке:

- рентабельність власного капіталу знизилась у 2017 р. у порівнянні з 2016 р. в результаті зниження чистої рентабельності продажу, ресурсовіддачі, а зросла в результаті зростання коефіцієнту фінансової залежності;
- зростання рентабельності власного капіталу у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. зросла в результаті зростання показника чистої рентабельності продажу, два інших фактори – уповільнення оборотності активів та незначне зниження коефіцієнту фінансової залежності.

На основі отриманих розрахунків підприємству ПАТ «ЗМК «ЗСС» необхідно: по-перше, впровадити удосконалену маркетингову політику продажу для відновлення рівня показника рентабельності продажу. Підприємству необхідно стимулювати продажі виробленої готової продукції; розробити спеціальну маркетингову стратегію щодо збуту продукції. По-друге, підприємству необхідно розробити та впровадити систему

бюджетування тому, що втрата прибутку відбувається в результаті нераціональної системи управління витратами.

За умови впровадження системи бюджетування і активізації маркетингово-збутової діяльності у 2025 р. підприємство буде мати змогу відновити рівень рентабельності власного капіталу до 13,84%, що навіть перевищує показник 2016 р. Така модель буде працювати у тому випадку, якщо інші показники діяльності підприємства будуть мати аналогічні тенденції досліджуваному періоду 2016 – 2018 рр.

Згідно моделі «Дюпон», впродовж 2016 – 2018 рр. спостерігається уповільнення оборотності активів, тому необхідно удосконалити політику управління активами, зокрема оборотними активами тому, що впродовж цього ж періоду підприємство активно залучає короткострокові позикові кошти на поповнення оборотних активів, які є платними фінансовими ресурсами. Розроблено основні етапи управління оборотними активами у напрямку підвищення їх прибутковості.

ВИСНОВКИ

Огляд думок вітчизняних та зарубіжних теоретиків фінансового аналізу дає змогу стверджувати, що роль фінансового аналізу у визначенні та управлінні фінансовим станом підприємства є безперечно вельми важливою та дозволяє, за умов систематичного та професійного використання інструментарію фінансового аналізу, покращити фінансовий стан та поліпшити отримані фінансові результати, тобто покращити прибутковість підприємства в поточному та перспективному періодах.

Метод фінансового аналізу – це комплекс науково-методичних інструментів та принципів дослідження фінансового стану підприємства. В економічній теорії та практиці існують різні класифікації методів економічного аналізу взагалі, та фінансового аналізу зокрема. Перший рівень класифікації виокремлює неформалізовані та формалізовані методи аналізу.

Методика аналізу фінансово – господарської діяльності підприємства включає: горизонтальний та вертикальний аналіз активів і пасивів, аналіз ліквідності, аналіз фінансової стійкості, аналіз ділової активності, аналіз рентабельності. Система аналітичних коефіцієнтів провідний елемент аналізу фінансового стану, який застосовується різними групами користувачів: менеджерами, аналітиками, акціонерами, інвесторами, кредиторами та ін.

Коефіцієнтний аналіз є важливим методом аналізу фінансового стану підприємства, який дозволяє всебічно здійснювати дослідження фінансово-господарської діяльності та приймати управлінські рішення на підставі вимірювання впливу системи чинників на результативні показники.

Суть проблеми підвищення ефективності (прибутковості) виробництва (діяльності) полягає в тім, щоб на кожну одиницю ресурсів (витрат) – трудових, матеріальних і фінансових – досягати максимально можливого обсягу виробництва (доходу, прибутку). Виходячи з цього, єдиним макроекономічним критерієм ефективності виробництва (діяльності) стає зростання продуктивності суспільної (живої та уречевленої) праці. Кількісна

визначеність і зміст критерію відображаються в конкретних показниках ефективності виробничо-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

В умовах ринкової економіки чистий прибуток є основою економічного та соціального розвитку підприємства. Постійне збільшення чистого прибутку – це стає джерело фінансування розвитку виробництва (реінвестування прибутку), виплати дивідендів, створення резервних фондів, задоволення соціальних і матеріальних потреб працівників підприємства, благодійної діяльності.

Своєчасне врахування та вимірювання чинників впливу на найважливіший показник прибутковості підприємства – чистий прибуток – дозволяє здійснювати процес управління прибутковістю у мінливих умовах функціонування промислових підприємств.

ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» являє собою підприємство з повним металургійним циклом. Предметом діяльності підприємства є виробництво та збут металургійної продукції, металовиробів виробничого і побутового призначення, інших супутніх видів продукції металургійного циклу. Крім того, здійснюється виробництво та збут іншої продукції промислово-технічного призначення, сільськогосподарської продукції, товарів народного споживання і продуктів харчування.

Динаміка основних фінансових результатів ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» виконаний на підставі даних фінансової звітності і показує таке: темп росту собівартості реалізованої продукції у 2016 – 2017 рр. складає 161,65% та випереджує темп росту чистого доходу від реалізації продукції (140,98%), що свідчить про неефективну політику управління витратами, що відносяться до собівартості; у цьому ж періоді темп росту валового прибутку, операційного прибутку та чистого прибутку менше 100%, тобто абсолютні показники прибутку знижуються, що також негативно впливає на економічну безпеку; у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. темп росту собівартості складає 128,99%, він перевищує темп росту чистого доходу від реалізації продукції (126,54%), але не суттєво, що позитивно позначилось на темпі росту валового прибутку (він

склав 92,6%), але темп росту операційного прибутку та чистого прибутку значно нижче за показники попереднього періоду; це свідчить про неефективне управління витратами на рівні операційної діяльності, що спричинило падіння обсягу чистого прибутку.

Таким чином, нами за допомогою коефіцієнтного аналізу досліджено процес формування та ефективності використання активів і капіталу ПАТ «ЗМК «ЗСС» впродовж 2016 – 2018 рр. та сформульовано такі висновки: на підставі коефіцієнтного аналізу ліквідності з'ясовано, що оборотні активи та позикові кошти сформовано раціонально та ефективно використано у процесі виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності; також доведено, що підприємство активно формує власний капітал, зокрема нерозподілений чистий прибуток, що виступає фінансовим потенціалом розвитку для ПАТ «ЗМК «ЗСС»; на підставі коефіцієнтного аналізу фінансової стійкості з'ясовано, що співвідношення власного та позикового капіталу є раціональним та таким, що забезпечує достатній рівень фінансової стійкості підприємству як у короткостроковій, так і у довгостроковій перспективі; політика залучення позикових коштів у господарський оборот підприємства є обґрунтованою та дозволяє отримувати додатковий обсяг чистого прибутку за рахунок збільшення обсягу виробництва та реалізації продукції.

В цілому слід констатувати, що ефективність використання ресурсів та прибутковість ПАТ «ЗМК «ЗСС» є стабільними впродовж всього періоду дослідження, а підприємство можна вважати прибутковим та таким, що має стійкі конкурентні позиції на ринку товарів та капіталів.

Запропоновано концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «ЗСС» в контексті прибутковості представлено на рис. 3.2. Концептуальний підхід до управління діловою активністю ПАТ «ЗМК «ЗСС» ґрунтується на встановленому переліку принципів, реалізація яких в процесі розробки політики управління діловою активністю в контексті прибутковості дозволяє забезпечити зростання прибутковості; враховує

систематизовані за групами внутрішні і зовнішні чинники впливу на ділову активність в контексті прибутковості; *реалізується* за допомогою технології коефіцієнтного аналізу з використанням багатofакторних моделей оцінки.

Результати розрахунку впливу чинників на результативний показник рентабельності власного капіталу показують таке:

- рентабельність власного капіталу знизилась у 2017 р. у порівнянні з 2016 р. в результаті зниження чистої рентабельності продажу, ресурсовіддачі, а зросла в результаті зростання коефіцієнту фінансової залежності;
- зростання рентабельності власного капіталу у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. зросла в результаті зростання показника чистої рентабельності продажу, два інших фактори – уповільнення оборотності активів та незначне зниження коефіцієнту фінансової залежності.

На основі отриманих розрахунків підприємству ПАТ «ЗМК «ЗСС» необхідно: по-перше, впровадити удосконалену маркетингову політику продажу для відновлення рівня показника рентабельності продажу. Підприємству необхідно стимулювати продажі виробленої готової продукції; розробити спеціальну маркетингову стратегію щодо збуту продукції. По-друге, підприємству необхідно розробити та впровадити систему бюджетування тому, що втрата прибутку відбувається в результаті нераціональної системи управління витратами.

За умови впровадження системи бюджетування і активізації маркетингово-збутової діяльності у 2025 р. підприємство буде мати змогу відновити рівень рентабельності власного капіталу до 13,84%, що навіть перевищує показник 2016 р. Така модель буде працювати у тому випадку, якщо інші показники діяльності підприємства будуть мати аналогічні тенденції досліджуваному періоду 2016 – 2018 рр.

Згідно моделі «Дюпон», впродовж 2016 – 2018 рр. спостерігається уповільнення оборотності активів, тому необхідно удосконалити політику

управління активами, зокрема оборотними активами тому, що впродовж цього ж періоду підприємство активно залучає короткострокові позикові кошти на поповнення оборотних активів, які є платними фінансовими ресурсами.

Розроблено основні етапи управління оборотними активами у напрямку підвищення їх прибутковості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Круш П.В., Тульчинська С.О., Тульчинський Р.В., Кириченко С.О., Кривда О.В., Кавтиш О.П. Внутрішній економічний механізм підприємства: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 204 с.
2. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: навчальний посібник / за ред. С.Ф. Покропивного. Київ : КНЕУ, 1999. 328 с.
3. Економіка підприємства: основи теорії та практики: навчальний посібник. Метеленко Н.Г., Двигун А.О., Борисенко Т.М. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2008. 222 с.
4. Менеджмент підприємства (організації): навчальний посібник. В.М. Огаренко, С.Я. Салига, А.Г. Беліченко, С.К. Бабець, Л.І. Кирилова, Т.П. Кулік, О.М. Попов, К.С. Салига / за ред. В.М. Огаренко, С.Я. Салиги. Запоріжжя : КПУ, 2009. 312 с.
5. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Й.М. Петровича. 2-ге вид., виправл. Львів : «Магнолія плюс». Видавець СПД ФО В.М. Піча, 2006. 580 с.
6. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (в ред. Закону України від 17.01.2019 № 2672-VIII). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
7. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
8. Економіка виробничого підприємництва: навч. посіб. Й.М. Петрович, І.О. Будіщева, І.Г. Устінова та ін. / за ред. Й.М. Петровича. 3-тє вид. випр. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2002. 405 с. (Вища освіта XXI століття).

9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (в ред. Закону України від 18.09.2018 № 2545-VIII). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
10. Бурмистрова Л.М. Финансы организаций (предприятий)/ Л.М. Бурмистрова. – М.: Инфра-М, 2007. – 240 с.
11. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия: Пер с фр./ Б. Коласс. – М.: ЮНИТИ, 2008. – 300 с.
12. Павлова Л. Н. Финансовый менеджмент: Учебник./ Л. Н. Павлова. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995. – 210 с.
13. Татеиси К. Вечный дух предпринимательства: Пер с яп./ К. Татеиси. – М.: Московский бизнес, 2000. – 187 с.
14. Фольмут Х.Й. Инструменты контроллинга: Пер с нем./ Х.Й. Фольмут. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 289 с.
15. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н. М., Невмержицька М.Ю. Фінансовий аналіз: навч. посіб. – 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 592 с.
16. Економічний аналіз: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 680 с.
17. Фінансовий менеджмент: Підручник. // Під ред. проф. А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2005. - 485 с.
18. Кірейцев Г.Г., Виговська Н.Г., Петрук О.М. Фінансовий менеджмент. – Житомир, 2007. – 431 с.
19. Ковалёв А.И., Привалов В.П. Анализ финансового состояния предприятия. - Изд. 4-е, исправл., доп. - М.: Центр экономики и маркетинга, 2000. – 208 с.
20. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. – 2-ге вид. – К.: Знання, 2005. – 485 с.
21. Кононенко О. Читаем финансовую отчетность. – Харьков: Фактор, 2002. – 144 с.

22. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз / За ред. Бутинця Ф.Ф. – 2-е вид. - Житомир: ПП «Рута», 2007. – 704 с.
23. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посіб. - К.: Вища шк., 2003. – 278 с.
24. Митрофанов Г.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Г.В. Митрофанов, Г.О. Кравченко, Н.С. Барабаш та ін; За ред. проф. Г.В. Митрофанова. – К.: Київ. Нац. торг.- екон. Ун-т. 2002. – 301 с.
25. Покропивный С.Ф. Экономика предприятия./ Учебник – Киев. – 2003. – 606 с.
26. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: 4-е изд., перераб. и доп. – Минск: ООО «Новое знание», 2000. – 688 с.
27. Савицкая Г.В. Экономический анализ: Учеб. / Г.В. Савицкая.- 10-е изд., испр. – М.: Новое знание, 2004. – 640 с. - (экономическое образование).
28. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.
29. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. проф. А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2002. – 368 с.
30. Фінанси підприємств: Підручник /А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; Кер.авт. і наук. ред. А.М. Поддєрьогін – 5-те вид., перероб. та допов. - К.:КНЕУ, 2005. – 546 с.
31. Шегди А.В. Економіка підприємства: Навч. посіб. – 2-е вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2002. – 335 с.
32. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С., Негашев Е.В. Методика фінансового аналізу. – М.:ИНФРА – М, 2001. – 208 с.
33. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. посібник. – 2 – е вид., перероб. і доп. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 360 с.

34. Экономика предприятия: Учебник / Под ред. Проф. О.И. Волкова – М.: Инфра-М, 2002. – 601 с.
35. Экономика предприятия: Учебник для вузов/ под ред. Проф. В.Я. Горфинкеля. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1996 – 367 с.
36. Економічний аналіз: Навч. посіб. / М. А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк, за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – К.: КНЕУ, 2001. – 540 с.
37. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : навч. посібник / Л. І. Донець. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
38. Клименко С. М. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навч. посібник / С. М. Клименко, О. С. Дуброва // – К.: КНЕУ, 2005. – 252 с.
39. Ащепков Л. Т. Лекции по оптимальному управленію: Учеб. Пособие / Л. Т. Ащепков. – Владивосток, 1996. – 208 с.
40. Балабанов И. Т. Риск-менеджмент / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 192 с.
41. Тэпман Л. Н. Риски в экономике: Учеб. пособие для вузов / [Под ред. проф. В.А. Швандара] – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 380 с.
42. Вітлінський В. В. Перша всеукраїнська науково-практична конференція з проблем економічного ризику / В. В. Вітлінський, Л. В. Колобова // Фінанси України. – 1999. – № 1. – С. 130–132.
43. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві: моногр. / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 480 с.
44. Кретьова А.Ю. Тривимірна модель оцінювання ефективності діяльності промислового підприємства / А.Ю. Кретьова // Економіка, Менеджмент, Підприємництво. – 2011. – № 23 (II). – С. 111 – 120.

45. Андерсен Б. Бізнес-процеси. Інструменти вдосконалення / Б. Андерсен /Пер. з англ. С.В. Арінічева / Наук. ред. Ю.П. Адлер. М.: РІА «Стандарти та якість», 2003. 272 с.

46. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій : Навчальний посібник. – К. : Кондор, 2005. 860 с.

47. Економічне управління підприємством : навч. посіб. / [Н.М. Євдокимова, Л.П. Батенко, В.А. Верба та ін.] ; за заг. ред. Н.М. Євдокимової. К. : КНЕУ, 2011. 327 с.

48. Теория организации / Т.Ю. Иванова, В.И. Приходько. СПб. : Питер, 2004. 269 с.

49. Системный анализ в экономике и организации производства. / С.А. Валуев, В.Н. Волкова, А.П. Градов и др. ; Под общ. Ред. С.А. Валуева, В.Н. Волковой. Л. : Политехника, 1991. 398 с.

50. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (із змін. та допов.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17>.

51. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень». Закон України від 05.10.2017 № 2164-VII. Відомості Верховної Ради, 2017. № 44. с.397.

52. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні. Закон України від 21.12.2016 № 1797-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1797-19#n16>.

53. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році. Закон України від 07.12.2017 № 2245-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-19#n19>.

54. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006. № 14. Бізнес – Бухгалтерія. Право. Податки. Консультації. Збірник систематизованого законодавства. Київ, 2006. № 4.

55. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-V. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/2456-17> (дата звернення: 18.10.2018).

56. Субсайт Офісу великих платників податків ДФС Офіційного сайту

57. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств. Рішення правління Укоопспілки від 28.07.2006. *Вісті Центральної спілки споживчих товариств України*, 2006. № 30.

58. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13> (дата звернення 12.09.2021).

59. Веб-сайт Публічного акціонерного товариства «Запоріжсталь». URL: <https://www.zaporizhstal.com/ru/> (дата звернення 01.09.2021).

ДОДАТОК А

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
			2017.01.01
Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ЗАПОРІЗЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ "ЗАПОРІЖСТАЛЬ"	за ЄДРПОУ	00191230
Територія	ЗАВОДСЬКИЙ	за КОАТУУ	2310136600
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво чавуну сталі та феросплавів	за КВЕД	24.10

Середня кількість працівників 13998

Адреса, телефон Південне шосе, 72, м. Запоріжжя, Заводський, Запорізька область, 69008, (061) 218-33-01

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2016 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2457	9569
первісна вартість	1001	2457	13487
накопичена амортизація	1002	0	-3918
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1455736	2121178
Основні засоби	1010	16210946	16054020
первісна вартість	1011	16210946	17750591
знос	1012	0	-1696571
Інвестиційна нерухомість	1015	6518	6965
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	6518	6965
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	1128608	1128608
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	48	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	369	107
Усього за розділом I	1095	18804682	19320447

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3627615	4086059
Виробничі запаси	1101	1483222	1696330
Незавершене виробництво	1102	847818	595882
Готова продукція	1103	1295411	1793376
Товари	1104	1164	471
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5353147	6292365
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	20066	762251
з бюджетом	1135	791833	524484
у тому числі з податку на прибуток	1136	43	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	138	2462
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	896752	7560490
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	700
Гроші та їх еквіваленти	1165	387424	1027854
Готівка	1166	14	12
Рахунки в банках	1167	387399	1027834
Витрати майбутніх періодів	1170	201580	256044
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	8560	647241
Усього за розділом II	1195	11287115	21159950
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	30093898	40482468

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	660920	660920
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	9800502	8787256
Додатковий капітал	1410	(82251)	(161333)
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	506200	506200
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4772435	10392611
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	15657806	20185654
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1273399	914766
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	741223	797778
Інші довгострокові зобов'язання	1515	43162	45053
Довгострокові забезпечення	1520	1054036	1254424
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	555	479
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	3112375	3012500
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	2690828	2985146
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими	1610	18589	14645
товари, роботи, послуги	1615	5679226	11282625
розрахунками з бюджетом	1620	472291	170520
у тому числі з податку на прибуток	1621	430701	114570
розрахунками зі страхування	1625	10950	10307
розрахунками з оплати праці	1630	45754	48660
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	10475	21322
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з	1640	13974	13974
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	89943	98428

1	2	3	4
Доходи майбутніх періодів	1665	419	394
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2291268	2638293
Усього за розділом III	1695	11323717	17284314
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами,	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	30093898	40482468

ДОДАТОК Г

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
ЗАПОРІЗЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ "ЗАПОРІЖСТАЛЬ"

Дата (рік, місяць,
число)

за ЄДРПОУ

КОДИ

2017.01.01

00191230

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	33158709	31395478
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(23699479)	(23582269)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	9459230	7813209
збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	489298	487233
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(711508)	(524959)
Витрати на збут	2150	(1840085)	(1803534)
Інші операційні витрати	2180	(333717)	(311131)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	7063218	5660818
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	24563	5873
Інші доходи	2240	27393	4577
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1365189)	(3376174)
1	2	3	4
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0

Інші витрати	2270	(44977)	(159448)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	5705008	2135646
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(1014925)	(330678)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	4690083	1804968
збиток	2355	0	0

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(101407)	3877803
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	(96441)	(32671)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(197848)	3845132
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	35613	(692124)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(162235)	3153008
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4527848	4957976

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	21191564	21494591
Витрати на оплату праці	2505	1622090	1549111
Відрахування на соціальні заходи	2510	345288	478033
Амортизація	2515	1677388	1401460
Інші операційні витрати	2520	1748459	1298698
Разом	2550	26584789	26221893

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2643681779	2643681779
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2643681779	2643681779
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

ДОДАТОК Б

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
ЗАПОРІЗЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ "ЗАПОРІЖСТАЛЬ"

Дата (рік, місяць,
число)

за ЄДРПОУ

Територія ЗАВОДСЬКИЙ

за КОАТУУ

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Виробництво чавуну сталі та феросплавів

за КВЕД

Середня кількість працівників 11298

Адреса, телефон Південне шосе, 72, м. Запоріжжя, Заводський, Запорізька область, 69008, (061) 218-33-01

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

КОДИ

2018.01.01

00191230

2310136600

230

24.10

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2017 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	9569	20346
первісна вартість	1001	13487	20346
накопичена амортизація	1002	(3918)	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2121178	1408344
Основні засоби	1010	16054020	20952658
первісна вартість	1011	17750591	20952658
знос	1012	(1696571)	0
Інвестиційна нерухомість	1015	6965	8020
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	6965	8020
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	1128608	1109680
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	107	0
Усього за розділом I	1095	19320447	23499048
1	2	3	4
II. Оборотні активи			

Запаси	1100	4086059	5133524
Виробничі запаси	1101	1696330	1640288
Незавершене виробництво	1102	595882	2063157
Готова продукція	1103	1793376	1429594
Товари	1104	471	485
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6292365	11158065
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	762251	745589
з бюджетом	1135	524484	1315844
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	2462	1236
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7560490	17845366
Поточні фінансові інвестиції	1160	700	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1027854	348928
Готівка	1166	12	0
Рахунки в банках	1167	1027834	348918
Витрати майбутніх періодів	1170	256044	308272
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	647241	1630937
Усього за розділом II	1195	21159950	38487761
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	2071	265
Баланс	1300	40482468	61987074

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	660920	660920
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	8787256	11014792
Додатковий капітал	1410	-161333	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	506200	506200
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	10392611	14049681
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	20185654	26231593
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	914766	1143353
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	797778	655095
Інші довгострокові зобов'язання	1515	45053	31537
Довгострокові забезпечення	1520	1254424	1579041
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	479	403
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	3012500	3409429
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	2985146	3044256
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	14645	13516
товари, роботи, послуги	1615	11282625	26157728
розрахунками з бюджетом	1620	170520	295621
у тому числі з податку на прибуток	1621	114570	238111
розрахунками зі страхування	1625	10307	11526
розрахунками з оплати праці	1630	48660	58119
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	21322	7766
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	13974	13974
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	98428	128887

1	2	3	4
Доходи майбутніх періодів	1665	394	369
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2638293	2614290
Усього за розділом III	1695	17284314	32346052
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	40482468	61987074

ДОДАТОК Д

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
ЗАПОРІЗЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ "ЗАПОРІЖСТАЛЬ"

Дата (рік, місяць,
число)

за ЄДРПОУ

КОДИ

2018.01.01

00191230

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	46746886	33158709
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(38309499)	(23699479)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	8437387	9459230
збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	204781	489298
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(806736)	(711508)
Витрати на збут	2150	(2153886)	(1840085)
Інші операційні витрати	2180	(470612)	(333717)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	5210934	7063218
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	28963	24563
Інші доходи	2240	12402	27393
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(880515)	(1365189)
1	2	3	4

Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	(292282)	(44977)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	4079502	5705008
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(730953)	(1014925)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	3348549	4690083
збиток	2355	0	0

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	3730601	(101407)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	(441102)	(96441)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	3289499	(197848)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(592109)	35613
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	2697390	(162235)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	6045939	4527848

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	35533584	21191564
Витрати на оплату праці	2505	1848497	1622090
Відрахування на соціальні заходи	2510	380498	345288
Амортизація	2515	1827860	1677388
Інші операційні витрати	2520	2150294	1748459
Разом	2550	41740733	26584789

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2643681779	2643681779
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2643681779	2643681779
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1	2
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1	2
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

ДОДАТОК В

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
ЗАПОРІЗЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ "ЗАПОРІЖСТАЛЬ"

Дата (рік, місяць,
число)

за ЄДРПОУ

Територія ЗАВОДСЬКИЙ

за КОАТУУ

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Виробництво чавуну сталі та феросплавів

за КВЕД

Середня кількість працівників 10440

Адреса, телефон Південне шосе, 72, м. Запоріжжя, Заводський, Запорізька область, 69008, (061) 218-33-01

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2018 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	20346	68133
первісна вартість	1001	20346	47119
накопичена амортизація	1002	0	(21014)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1408344	1293019
Основні засоби	1010	20952658	20547936
первісна вартість	1011	20952658	22522642
знос	1012	0	(1974706)
Інвестиційна нерухомість	1015	8020	6741
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	8020	6741
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	1109680	1038362
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	23499048	24928897
1	2	3	4

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	5133524	5112500
Виробничі запаси	1101	1640288	2211166
Незавершене виробництво	1102	2063157	1097094
Готова продукція	1103	1429594	1779995
Товари	1104	485	24245
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	11158065	17015658
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	745589	1283857
з бюджетом	1135	1315844	894464
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	1236	1963
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17845366	18859141
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	348928	423708
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	348918	423693
Витрати майбутніх періодів	1170	308272	286391
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1630937	1658514
Усього за розділом II	1195	38487761	45536196
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	265	551
Баланс	1300	61987074	70465644

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	660920	660920
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	11014792	10139310
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	506200	506200
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	14049681	19586620
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	26231593	30893050
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1143353	923959
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	655095	342679
Інші довгострокові зобов'язання	1515	31537	23777
Довгострокові забезпечення	1520	1579041	1716163
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	403	373
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	3409429	3006951
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	3044256	3016618
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	13516	13516
товари, роботи, послуги	1615	26157728	28767509
розрахунками з бюджетом	1620	295621	87408
у тому числі з податку на прибуток	1621	238111	16963
розрахунками зі страхування	1625	11526	18244
розрахунками з оплати праці	1630	58119	83159
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	7766	10503
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	13974	13974
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	128887	162775
1	2	3	4

Доходи майбутніх періодів	1665	369	353
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2614290	2374568
Усього за розділом III	1695	32346052	34548607
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	302
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	61987074	68448910

ДОДАТОК Є

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
ЗАПОРІЗЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ "ЗАПОРІЖСТАЛЬ"

Дата (рік, місяць,
число)

за ЄДРПОУ

КОДИ
2019.01.01
00191230

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	59153818	46746886
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(49414580)	(38309499)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	9739238	8437387
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	556089	204781
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(912790)	(806736)
Витрати на збут	2150	(2486375)	(2153886)
Інші операційні витрати	2180	(418812)	(470612)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	6477350	5210934
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	117217	28963
Інші доходи	2240	100	12402
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(704229)	(880515)

1	2	3	4
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(220087)	(292282)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	5670351	4079502
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(951142)	(730953)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	4719209	3348549
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(67834)	3730601
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	(2595)	(441102)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(70429)	3289499
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	12677	(592109)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(57752)	2697390
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4661457	6045939

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	45143613	35533584
Витрати на оплату праці	2505	2282005	1848497
Відрахування на соціальні заходи	2510	475819	380498
Амортизація	2515	2038810	1827860
Інші операційні витрати	2520	3292310	2150294
Разом	2550	53232557	41740733

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2643681779	2643681779
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2643681779	2643681779
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,79	1,27
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,79	1,27
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

ДОДАТОК Ж

Аналіз активів ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» за 2016 рік

Найменування статті	На початок звітної періоду		На кінець звітної періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	темپ росту, %
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	2 457	0,0	9 569	0,0	7 112	0,0	389,5
первісна вартість	2 457	0,0	13 487	0,0	11 030	0,0	548,9
накопичена амортизація	0	0,0	-3 918	0,0	-3 918	0,0	0,0
Незавершені капітальні інвестиції	1 455 736	4,8	2 121 178	5,2	665 442	0,4	145,7
Основні засоби:	16 210 946	53,9	16 054 020	39,7	-156 926	-14,2	99,0
первісна вартість	16 210 946	53,9	17 750 591	43,8	1 539 645	-10,0	109,5
знос	0	0,0	-1 696 571	-4,2	-1 696 571	-4,2	0,0
Інвестиційна нерухомість:	6 518	0,0	6 965	0,0	447	0,0	106,9
первісна вартість	6 518	0,0	6 965	0,0	447	0,0	106,9
Довгострокові фінансові інвестиції:	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
інші фінансові інвестиції	1 128 608	3,8	1 128 608	2,8	0	-1,0	100,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	48	0,0	0	0,0	-48	0,0	0,0
Інші необоротні активи	369	0,0	107	0,0	-262	0,0	29,0
Усього за розділом I	18 804 682	62,5	19 320 447	47,7	515 765	-14,8	102,7
II. Оборотні активи							
Запаси	3 627 615	12,1	4 086 059	10,1	458 444	-2,0	112,6
Виробничі запаси	1 483 222	4,9	1 696 330	4,2	213 108	-0,7	114,4
Незавершене виробництво	847 818	2,8	595 882	1,5	-251 936	-1,3	70,3
Готова продукція	1 295 411	4,3	1 793 376	4,4	497 965	0,1	138,4
Товари	1 164	0,0	471	0,0	-693	0,0	40,5
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	5 353 147	17,8	6 292 365	15,5	939 218	-2,2	117,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	20 066	0,1	762 251	1,9	742 185	1,8	3 798,7
з бюджетом	791 833	2,6	524 484	1,3	-267 349	-1,3	66,2
у тому числі з податку на прибуток	43	0,0	0	0,0	-43	0,0	0,0
з нарахованих доходів	138	0,0	2 462	0,0	2 324	0,0	1 784,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	896 752	3,0	7 560 490	18,7	6 663 738	15,7	843,1
Поточні фінансові інвестиції	0	0,0	700	0,0	700	0,0	0,0
Гроші та їх еквіваленти	387 424	1,3	1 027 854	2,5	640 430	1,3	265,3
Готівка	14	0,0	12	0,0	-2	0,0	85,7
Рахунки в банках	387 399	1,3	1 027 834	2,5	640 435	1,3	265,3
Витрати майбутніх періодів	201 580	0,7	256 044	0,6	54 464	0,0	127,0
Інші оборотні активи	8 560	0,0	647 241	1,6	638 681	1,6	7 561,2
Усього за розділом II	11 287 115	37,5	21 159 950	52,3	9 872 835	14,8	187,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття							
	2 101	0,0	2 071	0,0	-30	0,0	98,6
Баланс	30 093 898	100,0	40 482 468	100,0	10 388 570	0,0	134,5

Аналіз активів ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» за 2017 рік

Найменування статті	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	темپ росту, %
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	9 569	0,0	20 346	0,0	10 777	0,0	212,6
первісна вартість	13 487	0,0	20 346	0,0	6 859	0,0	150,9
накопичена амортизація	-3 918	0,0	0	0,0	3 918	0,0	0,0
Незавершені капітальні інвестиції	2 121 178	5,2	1 408 344	2,3	-712 834	-3,0	66,4
Основні засоби:	16 054 020	39,7	20 952 658	33,8	4 898 638	-5,9	130,5
первісна вартість	17 750 591	43,8	20 952 658	33,8	3 202 067	-10,0	118,0
знос	-1 696 571	-4,2	0	0,0	1 696 571	4,2	0,0
Інвестиційна нерухомість:	6 965	0,0	8 020	0,0	1 055	0,0	115,1
первісна вартість	6 965	0,0	8 020	0,0	1 055	0,0	115,1
знос	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
Довгострокові фінансові інвестиції:	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
інші фінансові інвестиції	1 128 608	2,8	1 109 680	1,8	-18 928	-1,0	98,3
Інші необоротні активи	107	0,0	0	0,0	-107	0,0	0,0
Усього за розділом I	19 320 447	47,7	23 499 048	37,9	4 178 601	-9,8	121,6
II. Оборотні активи							
Запаси	4 086 059	10,1	5 133 524	8,3	1 047 465	-1,8	125,6
Виробничі запаси	1 696 330	4,2	1 640 288	2,6	-56 042	-1,5	96,7
Незавершене виробництво	595 882	1,5	2 063 157	3,3	1 467 275	1,9	346,2
Готова продукція	1 793 376	4,4	1 429 594	2,3	-363 782	-2,1	79,7
Товари	471	0,0	485	0,0	14	0,0	103,0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	6 292 365	15,5	11 158 065	18,0	4 865 700	2,5	177,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
за виданими авансами	762 251	1,9	745 589	1,2	-16 662	-0,7	97,8
з бюджетом	524 484	1,3	1 315 844	2,1	791 360	0,8	250,9
у тому числі з податку на прибуток	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
з нарахованих доходів	2 462	0,0	1 236	0,0	-1 226	0,0	50,2
із внутрішніх розрахунків	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	7 560 490	18,7	17 845 366	28,8	10 284 876	10,1	236,0
Поточні фінансові інвестиції	700	0,0	0	0,0	-700	0,0	0,0
Гроші та їх еквіваленти	1 027 854	2,5	348 928	0,6	-678 926	-2,0	33,9
Готівка	12	0,0	0	0,0	-12	0,0	0,0
Рахунки в банках	1 027 834	2,5	348 918	0,6	-678 916	-2,0	33,9
Витрати майбутніх періодів	256 044	0,6	308 272	0,5	52 228	-0,1	120,4
Інші оборотні активи	647 241	1,6	1 630 937	2,6	983 696	1,0	252,0
Усього за розділом II	21 159 950	52,3	38 487 761	62,1	17 327 811	9,8	181,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	2 071	0,0	265	0,0	-1 806	0,0	12,8
Баланс	40 482 468	100,0	61 987 074	100,0	21 504 606	0,0	153,1

Аналіз активів ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» за 2018 рік

Найменування статті	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	темп росту, %
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	20 346	0,0	68 133	0,1	47 787	0,1	334,9
первісна вартість	20 346	0,0	47 119	0,1	26 773	0,0	231,6
накопичена амортизація	0	0,0	-21 014	0,0	-21 014	0,0	0,0
Незавершені капітальні інвестиції	1 408 344	2,3	1 293 019	1,8	-115 325	-0,4	91,8
Основні засоби:	20 952 658	33,8	20 547 936	29,2	-404 722	-4,6	98,1
первісна вартість	20 952 658	33,8	22 522 642	32,0	1 569 984	-1,8	107,5
знос	0	0,0	-1 974 706	-2,8	-1 974 706	-2,8	0,0
Інвестиційна нерухомість:	8 020	0,0	6 741	0,0	-1 279	0,0	84,1
первісна вартість	8 020	0,0	6 741	0,0	-1 279	0,0	84,1
знос	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
Довгострокові фінансові інвестиції:	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
інші фінансові інвестиції	1 109 680	1,8	1 038 362	1,5	-71 318	-0,3	93,6
Усього за розділом I	23 499 048	37,9	24 928 897	35,4	1 429 849	-2,5	106,1
II. Оборотні активи							
Запаси	5 133 524	8,3	5 112 500	7,3	-21 024	-1,0	99,6
Виробничі запаси	1 640 288	2,6	2 211 166	3,1	570 878	0,5	134,8
Незавершене виробництво	2 063 157	3,3	1 097 094	1,6	-966 063	-1,8	53,2
Готова продукція	1 429 594	2,3	1 779 995	2,5	350 401	0,2	124,5
Товари	485	0,0	24 245	0,0	23 760	0,0	4 999,0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	11 158 065	18,0	17 015 658	24,1	5 857 593	6,1	152,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
за виданими авансами	745 589	1,2	1 283 857	1,8	538 268	0,6	172,2
з бюджетом	1 315 844	2,1	894 464	1,3	-421 380	-0,9	68,0
у тому числі з податку на прибуток	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
з нарахованих доходів	1 236	0,0	1 963	0,0	727	0,0	158,8
із внутрішніх розрахунків	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	17 845 366	28,8	18 859 141	26,8	1 013 775	-2,0	105,7
Поточні фінансові інвестиції	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
Гроші та їх еквіваленти	348 928	0,6	423 708	0,6	74 780	0,0	121,4
Готівка	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
Рахунки в банках	348 918	0,6	423 693	0,6	74 775	0,0	121,4
Витрати майбутніх періодів	308 272	0,5	286 391	0,4	-21 881	-0,1	92,9
Інші оборотні активи	1 630 937	2,6	1 658 514	2,4	27 577	-0,3	101,7
Усього за розділом II	38 487 761	62,1	45 536 196	64,6	7 048 435	2,5	118,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття							
Баланс	61 987 074	100,0	70 465 644	100,0	8 478 570	0,0	113,7

Аналіз капіталу ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» у 2016 році

Найменування статті	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в пасивах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	темپ росту, %
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	660 920	2,2	660 920	1,6	0	-0,6	100,0
Капітал у дооцінках	9 800 502	32,6	8 787 256	21,7	-1 013 246	-10,9	89,7
Додатковий капітал	-82 251	-0,3	-161 333	-0,4	-79 082	-0,1	196,1
Резервний капітал	506 200	1,7	506 200	1,3	0	-0,4	100,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	4 772 435	15,9	10 392 611	25,7	5 620 176	9,8	217,8
Усього за розділом I	15 657 806	52,0	20 185 654	49,9	4 527 848	-2,2	128,9
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Відстрочені податкові зобов'язання	1 273 399	4,2	914 766	2,3	-358 633	-2,0	71,8
Довгострокові кредити банків	741 223	2,5	797 778	2,0	56 555	-0,5	107,6
Інші довгострокові зобов'язання	43 162	0,1	45 053	0,1	1 891	0,0	104,4
Довгострокові забезпечення	1 054 036	3,5	1 254 424	3,1	200 388	-0,4	119,0
Цільове фінансування	555	0,0	479	0,0	-76	0,0	86,3
Усього за розділом II	3 112 375	10,3	3 012 500	7,4	-99 875	-2,9	96,8
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	2 690 828	8,9	2 985 146	7,4	294 318	-1,6	110,9
Поточна кредиторська заборгованість:							
за довгостроковими зобов'язаннями	18 589	0,1	14 645	0,0	-3 944	0,0	78,8
за товари, роботи, послуги	5 679 226	18,9	11 282 625	27,9	5 603 399	9,0	198,7
за розрахунками з бюджетом	472 291	1,6	170 520	0,4	-301 771	-1,1	36,1
за у тому числі з податку на прибуток	430 701	1,4	114 570	0,3	-316 131	-1,1	26,6
за розрахунками зі страхування	10 950	0,0	10 307	0,0	-643	0,0	94,1
за розрахунками з оплати праці	45 754	0,2	48 660	0,1	2 906	0,0	106,4
за одержаними авансами	10 475	0,0	21 322	0,1	10 847	0,0	203,6
за розрахунками з учасниками	13 974	0,0	13 974	0,0	0	0,0	100,0
Поточні забезпечення	89 943	0,3	98 428	0,2	8 485	-0,1	109,4
Доходи майбутніх періодів	419	0,0	394	0,0	-25	0,0	94,0
Інші поточні зобов'язання	2 291 268	7,6	2 638 293	6,5	347 025	-1,1	115,1
Усього за розділом III	11 323 717	37,6	17 284 314	42,7	5 960 597	5,1	152,6
Баланс	30 093 898	100,0	40 482 468	100,0	10 388 570	0,0	134,5

Аналіз капіталу ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» у 2017 році

Найменування статті	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в пасивах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	темп росту, %
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	660 920	1,6	660 920	1,1	0	-0,6	100,0
Капітал у дооцінках	8 787 256	21,7	11 014 792	17,8	2 227 536	-3,9	125,3
Додатковий капітал	-161 333	-0,4	0	0,0	161 333	0,4	0,0
Резервний капітал	506 200	1,3	506 200	0,8	0	-0,4	100,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	10 392 611	25,7	14 049 681	22,7	3 657 070	-3,0	135,2
Усього за розділом I	20 185 654	49,9	26 231 593	42,3	6 045 939	-7,5	130,0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Відстрочені податкові зобов'язання	914 766	2,3	1 143 353	1,8	228 587	-0,4	125,0
Довгострокові кредити банків	797 778	2,0	655 095	1,1	-142 683	-0,9	82,1
Інші довгострокові зобов'язання	45 053	0,1	31 537	0,1	-13 516	-0,1	70,0
Довгострокові забезпечення	1 254 424	3,1	1 579 041	2,5	324 617	-0,6	125,9
Цільове фінансування	479	0,0	403	0,0	-76	0,0	84,1
Усього за розділом II	3 012 500	7,4	3 409 429	5,5	396 929	-1,9	113,2
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	2 985 146	7,4	3 044 256	4,9	59 110	-2,5	102,0
Поточна кредиторська заборгованість:							
за довгостроковими зобов'язаннями	14 645	0,0	13 516	0,0	-1 129	0,0	92,3
за товари, роботи, послуги	11 282 625	27,9	26 157 728	42,2	14 875 103	14,3	231,8
за розрахунками з бюджетом	170 520	0,4	295 621	0,5	125 101	0,1	173,4
за у тому числі з податку на прибуток	114 570	0,3	238 111	0,4	123 541	0,1	207,8
за розрахунками зі страхування	10 307	0,0	11 526	0,0	1 219	0,0	111,8
за розрахунками з оплати праці	48 660	0,1	58 119	0,1	9 459	0,0	119,4
за одержаними авансами	21 322	0,1	7 766	0,0	-13 556	0,0	36,4
за розрахунками з учасниками	13 974	0,0	13 974	0,0	0	0,0	100,0
Поточні забезпечення	98 428	0,2	128 887	0,2	30 459	0,0	130,9
Доходи майбутніх періодів	394	0,0	369	0,0	-25	0,0	93,7
Інші поточні зобов'язання	2 638 293	6,5	2 614 290	4,2	-24 003	-2,3	99,1
Усього за розділом III	17 284 314	42,7	32 346 052	52,2	15 061 738	9,5	187,1
Баланс	40 482 468	100,0	61 987 074	100,0	21 504 606	0,0	153,1

Аналіз капіталу ПАТ ЗМК «Запоріжсталь» у 2018 році

Найменування статті	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в пасивах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	темп росту, %
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	660 920	1,1	660 920	1,0	0	-0,1	100,0
Капітал у дооцінках	11 014 792	17,8	10 139 310	14,8	-875 482	-3,0	92,1
Резервний капітал	506 200	0,8	506 200	0,7	0	-0,1	100,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	14 049 681	22,7	19 586 620	28,6	5 536 939	5,9	139,4
Усього за розділом I	26 231 593	42,3	30 893 050	45,1	4 661 457	2,8	117,8
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Відстрочені податкові зобов'язання	1 143 353	1,8	923 959	1,3	-219 394	-0,5	80,8
Довгострокові кредити банків	655 095	1,1	342 679	0,5	-312 416	-0,6	52,3
Інші довгострокові зобов'язання	31 537	0,1	23 777	0,0	-7 760	0,0	75,4
Довгострокові забезпечення	1 579 041	2,5	1 716 163	2,5	137 122	0,0	108,7
Цільове фінансування	403	0,0	373	0,0	-30	0,0	92,6
Усього за розділом II	3 409 429	5,5	3 006 951	4,4	-402 478	-1,1	88,2
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	3 044 256	4,9	3 016 618	4,4	-27 638	-0,5	99,1
Поточна кредиторська заборгованість:							
за довгостроковими зобов'язаннями	13 516	0,0	13 516	0,0	0	0,0	100,0
за товари, роботи, послуги	26 157 728	42,2	28 767 509	42,0	2 609 781	-0,2	110,0
за розрахунками з бюджетом	295 621	0,5	87 408	0,1	-208 213	-0,3	29,6
за у тому числі з податку на прибуток	238 111	0,4	16 963	0,0	-221 148	-0,4	7,1
за розрахунками зі страхування	11 526	0,0	18 244	0,0	6 718	0,0	158,3
за розрахунками з оплати праці	58 119	0,1	83 159	0,1	25 040	0,0	143,1
за одержаними авансами	7 766	0,0	10 503	0,0	2 737	0,0	135,2
за розрахунками з учасниками	13 974	0,0	13 974	0,0	0	0,0	100,0
Поточні забезпечення	128 887	0,2	162 775	0,2	33 888	0,0	126,3
Доходи майбутніх періодів	369	0,0	353	0,0	-16	0,0	95,7
Інші поточні зобов'язання	2 614 290	4,2	2 374 568	3,5	-239 722	-0,7	90,8
Усього за розділом III	32 346 052	52,2	34 548 607	50,5	2 202 555	-1,7	106,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття							
Баланс	61 987 074	100,0	68 448 910	100,0	6 461 836	0,0	110,4